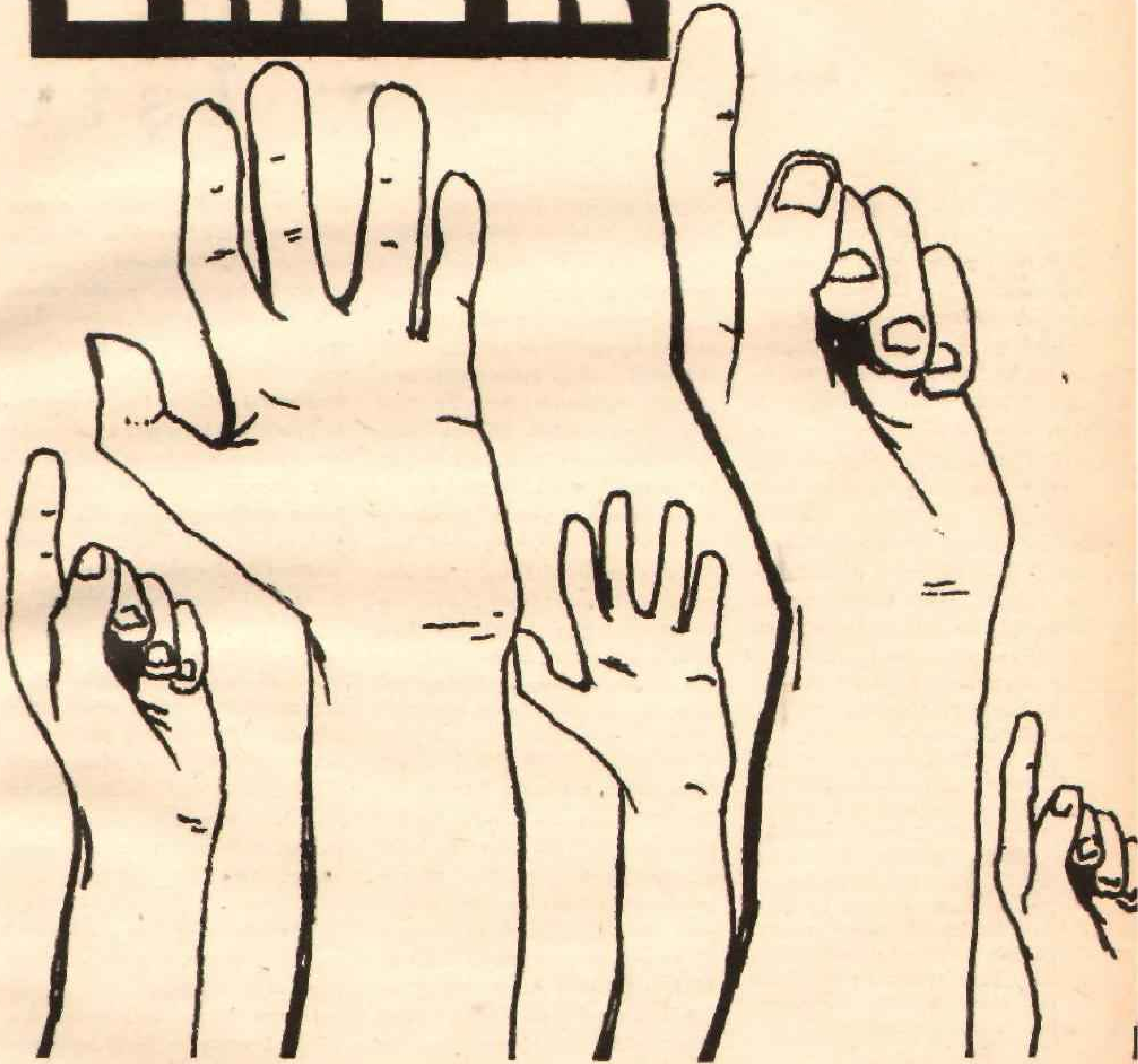
EMEK

3 kasım 1969

14

SOSYALİSTLER PARTİ YÖNETİMİNE

İşte
İşte

Bir yılı aşkın bir zamandan beri patlak vermiş ve arka arkaya yapılan iki büyük kongrede kesin bir sonuca bağlanamadığı için, bugüne kadar devam edegelmiş olan parti içi ihtilâf, bu süre içinde daha da derinleşmiştir. Son 12 Ekim seçimlerinde Partinin uğradığı hezimet derecesindeki yenilgi de, Parti için ikinci bir darbe olmuş ve özellikle Aybar yönetiminden halâ birşeyler bekleyenlerin bu ümitlerini de tamamen söndürmüştür. Böylece bugün Parti öyle bir dağınıklık ve perişanlık içine düşmüştür ki, sorumluluk duygusu taşıyan bütün sosyalistler Partinin geleceği hakkında ciddi kaygılara düşmüşler ve bir çözüm, bir çıkış yolu aramağa başlamışlardır. Gerçekten bugün Partinin varlığı o derece tehlikeye girmiştir ki, memlekette dişi tırnağı sökülmüş bir sosyalist partinin mevcudiyetini kendi çıkarları açısından gerekli ve faydalı gören hakim sınıflar bile telaşa düşmüşlerdir. Nitekim, Partinin iyi günlerinde, ona iki satırlık bir yer ayırmaktan bile çekinen bazı gazeteler, bir süredir Parti haberlerini manşet yapmakta, *Partinin durumu hakkında uzun* yorumlar yayınlamakta ve hatta, daha ileri giderek, çözüm konusunda telkinlerde bulunmaktadırlar.

Oysa, hiç şüphe yoktur ki, Türkiye İşçi Partisini içine düştüğü çıkmazdan kurtaracak olanlar, gene ancak partili ve partisiz sosyalistlerdir. Ve çeşitli vesilelerle belirtilmiş olduğu üzere, EMEK çizgisi etrafında toplanmış olan arkadaşlar bu konuda öncülük yapmağa hazırdırlar.

Ancak, Partinin kurtarılması ve sosyalist hareketin öncüsü haline getirilmesini, Aybar ve birkaç arkadaşının yönetimden uzaklaştırılmasıyla kendiliğinden gerçekleşecek basit bir operasyondan ibaret görmek son derece yanlış olur. Böyle görülürse, belki şimdiki yönetici kadro değişir ama yönetim değişmemiş olur. Ve Parti içine düşmüş olduğu çıkmaza hatta bu sefer daha da fazla gömülür. Bu hataya düşülmemesi için, yani yönetici kadronun, Parti yönetimine, bilimsel sosyalizmin ışığında, yeni bir anlayış ve tutum getirmesi lâzımdır. Bu yeni anlayış ve tutumun temel çizgisini somut olarak ortaya koyabilmek için, Partinin gelişme seyrini ve bugünkü duruma düşüş nedenlerini tekrar hatırlamak ve değerlendirmek gereklidir.

Bilindiği gibi TİP 1961 Şubatında 12 sendikacı tarafından kurulmuştur. Partinin kuruluşu ve Aybar'ın başkanlığa getirildiği 1962 Şubatına kadar geçen devredeki faaliyetleri, ne sosyalist çevrelerin ne de burjuvazinin fazla dikkatini çekmemiş ve etrafında *bir hareket yaratmamıştı. O kadar ki,* 1961 in sonlarına doğru başka bir sendikacı gurubu da «Çalışanlar Partisi» adı ile diğer bir parti kurmağa teşebbüs etmişlerdi.

TİP, gerek sosyalistlerin gerekse hâkim sınıfların dikkatlerini Aybar'ın *parti genel başkanlığına getirilmesin*den itibaren çekmeğe başlamış, ve etrafında gitikçe yoğunlaşan bir hareket yaratmıştır. Sosyalist aydınlar Partinin içinde ve etrafında toplanmışlar ve böylece bir cazibe merkezi olmaya başlayan Parti işçi ve diğer emekçi sınıflarla da ilişkiler kurma yoluna girmiştir. Bu gelişmeye paralel olarak hâkim sınıflar da Partiye karşı tavırlarını almış ve yoğun bir saldırı kampanyasına girişmişlerdir. Parti aleyhinde türlü yalan ve iftiralar yaymaktan, partililere karşı taşlı sopalı tertipler hazırlamaya kadar değişen bu saldırı kampanyasının temel amacı, TİP'i kanun dışı bir partiymiş gibi göstermek ve böylece işçi ve diğer emekçi sınıfların Partiye yaklaşmalarını ve onunla ilişki kurmalarını önlemekti.

Bu durumda açıktır ki, Partinin yürüttüğü mücadelenin ağırlık noktasını, zorunluk olarak, Anayasamızdaki *demokratik haklara sahip çıkarak, meş*ruiyetini kabul ettirme çabaları teşkil etmiştir. Nitekim bu dönemin hala kulaklarda çınlayan temel sloganı «Anayasanın eksiksiz ve tastamam uygulanması» sözleriydi.

Partinin meşruiyet mücadelesi *verdiği bu dönem, 1969 Ekim seçimle*rinde 15 milletvekili Meclise sokmasıyla, esas itibariyle sona ermişti. Gerçekten, Mecliste bir gurup teşkil ederek, Meclis kürsüsünden ve Devlet Radyolarından, diğer bütün partiler gibi, sesini duyurmak imkânına kavuştuktan sonra, artık hala meşruiyet *mücadelesi yapmanın, bu mücadeleye* ağırlık vermenin söz konusu olamayacağı açıktı.

Diğer taraftan sosyalizmin ne ol-

Mesele Çözüm

duğunun ve mevcut kapitalist düzenin bu bakımdan eleştirilerinin, kurslerden, radyolardan ve basın yoluyla geniş halk kütlelerine anlatılmasının da, bir sosyalist parti için gerekli olmakla beraber yeterli bir mücadele konusu olmadığı meydana çıkmıştı. Nitekim, Parti sözcülerinin Meclis kürsüsünden bu yolda yaptıkları ilk konuşmalar evvela büyük tepki ile karşılanmış, fakat zamanla bu gibi sözlerin söylenmesine de alışılmış ve önem senmemeğe başlamıştır.

Kısacası, 15 milletvekiliyle Meclise girildikten sonra Parti, hayatının yeni bir dönemine gelmişti. Bu dönemin temel görevinin ne olduğu da belirmeye başlamıştı. Bu görev, özellikle işçi sınıfını eğitip örgütleyerek sosyalist mücadeleye sokmaktı. Bu temel görevin yerine getirilmesi ölçüsünde, memleketteki diğer devrimci güçlerle ilişkiler kurmak ve onları da sosyalist mücadeleye kanalize etmek mümkün olacaktı.

Ancak, Parti yeni dönemin bu temel görevini üstlenmedi, üstlenemedi. Bunun yerine, diğer bütün partiler gibi, ne bahasına olursa olsun oylarını yükseltmeyi ve Meclisteki milletvekili sayısını artırmayı temel amaç edindi.

İşte asıl görevin savsaklanması ve bu yanlış yola girilmesi üzerinedir ki, parti içinde tedirginlik ve huzursuzluk başladı. Önceleri eylemsiz kalmanın sıkıntısına ve sezgiye dayanan bu huzursuzluk, Aybar'ın geçen yılın sonlarına doğru bilimsel sosyalizmi teori plânında da reddeden konuşmalarından sonra tamamen açıklık kazanmış ve bilinen ihtilâfın patlamasına sebep olmuştur.

İhtilâfın açıkça ortaya çıkmasından sonra yapılan kongrelerde hernekadar Aybar genel başkanlığı muhafaza etmişse de, bu ancak şekli ve hukuki anlamda olmuş ve Partinin genel merkezi ile teşkilâtı arasındaki bağlar fiilen kopmuştur.

Bu durumda yapılacak ilk işin Aybar ve onun fikirlerini benimsiyenlerin parti yönetiminden uzaklaştırılması olduğu açıktır. Ancak, bunların yerini alacak olan yeni yönetici kadronun *bu göreve, sadece şeklen ve hukuken* gelmemesi lâzımdır. Yeni yönetici kadronun Parti teşkilâtınca benimsenmesi, büyük bir çoğunlukla seçilmesi ve böylece Parti birliğinin tekrar ve daha ileri bir plânda tesisi şarttır. Bunu sağlamak için de, yeni yönetici kadronun, yukarda ihmal edildiğini belirttiğimiz, eğitim ve örgütlenme çalışmalarını temel görev olarak kabul etmiş ve benimsemiş olması lâzımdır.

Eğitim, somutta, bilimsel sosyalizmin ve bunun çeşitli memleketlerdeki uygulamalarının öğrenilmesi, ve Türkiye'nin meselelerinin bunların ışığında *değerlendirilmesi ve tartışılması* şeklinde olacaktır. Örgütlenme de, ge ne somutta, Partiyi bir işçi sınıfı partisi haline getirme ilkesine göre yürütülecektir.

Yeni yönetici kadronun işbaşına gelir gelmez hemen yapması gereken diğer bir iş de, partisiz sosyalistlerin de söz sahibi olacakları Parti Bilim Kurulunu, program ve tüzüğü esaslı bir şekilde gözden geçirmek üzere gö*revlendirmektir.* Gerçekten, Bilindiği gibi, Partimizin programı 1963 yılında hazırlanmıştır. O tarihlerde Türkiye'nin toplumsal yapısı hakkındaki bilgiler ve sosyalist aydınlarımızın hazırlıkları bu güne nazaran çok daha azdı. Ayrıca, o zamandan bu zamana memleketin ekonomik, sosyal ve politik hayatında önemli değişiklikler olmuştur. Örneğin anti-emperyalist mücadele büyük yoğunluk kazanmış o zamanlar hiç mevcut olmayan devrimci öğrenci hareketleri önemli bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Nihayet, o zamandan beri, sosyalizm için mücadelenin Türkiye'nin somut şartlarına uygulanması konusunda çeşitli yeni fi*kirler ortaya atılmıştır.*

Bütün bu nedenlerle program ve tüzüğün tekrar gözden geçirilmesinde büyük yarar vardır. Bu, ayni zamanda, çeşitli fikirlerin sorumlu bir kurulda serbestçe tartışılmasına ve bir sonuca varılmasına imkân vereceğinden, sosyalistler arasında bu sebeple meydana gelmiş olan ayrılmaları ve tereddütleri de büyük ölçüde bertaraf ederek, Partinin bütün sosyalist hareketin mihrakı haline gelmesinde büyük rol oynayacaktır.

Meselelerimiz hakındaki görüşlerimiz ve çözüm yolu budur. Bu çözüm *yolu etrafında el ve gönül birliği edil*ince Parti tekrar benliğine kavuşacaktır.

EMEK

İNÖNÜ

ŞABAN ERİK

İnönü, evvelce on yıllık bir iktidar mühleti tanıdığı Demirel'e, son seçimlerden sonra yaman şekilde arka çıkmaktadır. Öyle ki, bunu yaparken hemen her zaman olduğu gibi, memleketin mutlak hakimi edası içinde hareket etmektedir. Özellikle, devrimcilere gözdağı vermek istemektedir. Bunun için dağlar gibi büyük laflar etmektedir. Kuyruklu elbisesini giyip meclisin yemin merasimine başkanlık etmektedir.

İnönü, bunca denemeden sonra, kendisini halka kabul ettirmek için, son çare olarak, «ortanın solu» hikayesini ortaya atmıştır. Ecevit'e bu hikayenin havasını çaldırmıştır. Kendisini bu hikayeye kaptıran CHP düzen değişikliği istemiştir; Son seçim kampanyasını da buna göre yürütmüştür... Demirel, bu düzenin kılına dokundurmayacağını açık açık beyan etmiştir. Düzenin korunması için yapmadığını bırakmamıştır. Giderek, iç ve dış hakim güçlerin büyük desteğiyle ve şimdilik kendi hesabına yatkın düşen şartların yardımıyla, seçimi kazanmıştır... Şimdi düzen değişikliği isteyen İnönü, düzenci Demirel'e düzeni koruması için arka çıkmaktadır. Hem de öte beri değil, bayağı arka çıkmaktadır.

Düzeni değiştireceğim diyen bir adam, düzeni koruyacağım diyen bir adama arka çıkamaz. Sözünde samimi olan bir insan bunu yapamaz. İnönü, bunu yaparken, demokrasiyi korumak yönünden hareket ettiğini ileri sürmektedir... «Demokrasi» yi korumak iddiası, hiç ötesi yok, düzeni korumak anlamını taşır. İlerici güçlerin hırçınlıklarını, sabırsızlıklarını karşılamak için İnönü'nün yapacağı şey, Demirel'e arka çıkmak değil Demirel'i bazı köklü işler yapmaya zorlamaktır.

Sonra, İnönü, «demokrasi koruyucusu» kesilirken, memleketin nasıl bir demokrasi içinde olduğunu görmelidir. Gerçek saygısı, insanlık sevgisi taşıyan herkesin kabul edeceği gibi, demokrasi, kuru bir şekil işi değil, halk'a hizmet yoludur. Bir idare, halk'a hizmet niyet ve gayretleri gösterdiği ölçüde demokratiktir. Çünkü idareden maksat, halkın meselelerini halletmektir. Yoksa, halkı aldatmak ve soymak esası üzerine yürütülen bir düzen, ne türlü kurulursa kurulsun., ne türlü işletilirse işletilsin, demokrasi düzeni değildir.

Bilindiği gibi, demokrasi, «halk'-ın halk için halk tarafından idare edilmesi» demektir, diye tarif edilir. Bu tarif doğrudur. Allah selamet versin, bizim demokrasinin tarif edilen demokrasi ile hiç ilgisi yoktur. Bizimkisi düpedüz plütokrasidir. İnönü, gerçek bir demokrasiyi kurmak için çaba sarfettiği ölçüde demokrasiden yana olur. Yoksa, uzaktan yakından demokrasi ile hiç ilgisi olmayan, ağaların, beylerin, bezirganların, tefecilerin halk üzerindeki hakimiyeti şeklinde tecelli eden bu plütokrasiden yana çıktıkça, uluorta bu düzenin bekçiliğini yapmış olur.

İnönü iyice düşünsün hele, niçin demokrasi? Halk için mi? Yoksa çıkarcılar için mi? Bizim demokrasi çıkarcılar demokrasisidir. Bu apaçık ortadadır. Çıkarcılar demokrasisinde halk korkunç şekilde ezilir. Esasen, çıkarcıların demokrasiden muratları da, halkı sömürmek serbestisidir. Bu tip demokrasi, düpedüz, halk soyguncularının sömürü aracıdır.

Çıkarcılar demokrasisinde, işçilerin ve köylülerin sömürüden kurtulmak istemelerine ve bu amaçla politik yönde teşkilatlanmalarına pek fırsat verilmez. Namuslu yazarların halk kurtuluşu davası yönünde kalem tutmalarına pek fırsat verilmez. Halktan yana düşüncelerin gelişmesine, halktan yana eylemlerin tutmasına pek fırsat verilmez. Nitekim, halktan yana bütün ciddi hareketler baltalanmaktadır. Yurtsever gençler hunharca kurşunlanmaktadır; böylece, uyanık gençlerin gönüllerinde yanan devrimcilik ateşi kendi kanlarıyla söndürülmek istenmektedir. Namuslu yazarlar savcılık kapılarında, mahkeme kapılarında süründürülmekte., hapishanelerde çürütülmektedir.

Demokrasi, halkı düşünmektir, halk için iş görmektir. Demokrasi, ağalar, beyler, bezirganlar, tefeciler sultasına halkı mahkûm etmek değildir. Demokrasi, işçilerin ve köylülerin soygunculara uşak edilmesi değildir.

Bu soygun düzeninin üstüne yürümek, halkın kurtuluş yolunu açmak ve gerçek demokrasiye gitmek demektir. Yoksa, halk soygun-

«Demokrasi Havarisi»

cuların yıkmak demek demokrasiyi yıkmak demektir dersek, bu, açıkça, bu düzene dokunulmasın demektir.

Düzen değişikliğinden yana olan İnönü böyle nasıl der?...

Bir devrimci önce kendi kafasında devrim yapabilmelidir, derler. Düzen değiştirmek işi, hiç şakası yok, bir devrim işidir. Devrim fikri İnönü'nün kafasına sığmaz. Devrimcilik insanlığı duymaya bağlıdır. Bir lâf vardır : «Amerikalı herşeyden önce Amerikalıdır, ondan sonra insandır» diye. Bundan bir benzetme yaparsak : İnönü herşeyden önce İnönü'dür, ondan sonra insandır. Devrimcilik kendisine değil insanlığa tutkusu olanların harcıdır.

İnönü'nün hizmetleri var. İnönü nün büyüklüğü var. Ama, İnönü, kendi büyüklük gücüne denk düşen işler görmedi. Büyüklük gücüyle halka hizmet etmekten çok, boş politik manevralar çevirdi durdu. Böylece milletin zamanını ve imkânlarını boşuna harcadı gitti. İnönü çok marifetli bir cambaza benzetilebilir. «Türlü çeşitli» numaralarla insanı hayran kılar, ille bu numaralar karın doyurmaz.

Halktan yana bir politikacı, yaptığı işlerden halka ne hayır çıktığına bakar. İnönü, bunca zamandır zekâsını, hünerini, politik ustalığını gösterdi durdu.. bütün bunlardan halk ne hayır gördü?... Birçok milletler kısa sürede toparlanıp dünyada yerlerini tuttular. Biz yarım asırdır ulaşmak istediğimiz çağdaş uygarlıktan gittikçe uzak düşüyoruz. Biz, bir arpa boyu mesafe katederken, toplum gelişmesinin kurallarına uyan ülkeler dev adımlarla ilerliyorlar.

İnönü, bugün «demokrasi havariliği» yapmaktadır. Gerçek demokrasiden yana olan bir kimse halkın çıkarlarını gözeten, halka karşı sorumluluk hissi taşıyan kimsedir. İnönü, bunca zamandır halkın kaderi üzerinde söz ve karar sahibi olmuştur. Halkın durumu ortadadır; dünyanın en geri şartları içinde çile doldurmaktadır. Bu neden böyledir? İnönü işte bunun hesabını veremez. Kendisini şu veya bu şekilde avutabilir belki ama, tarih karşısında bunun hesabını veremez. Şununla ölçüye vurulacaktır : halka ne kazandırmıştır? Kime kol-kanat germiştir? Halka mı? Halk soyguncularına mı?

Sosyal şartların dayattığı bir devrime karşı gelmek, dünyanın dönüşüne, hayatın akışına gelmek gibi bir şeydir, sökmez. Türk halkı, ağa, bey, bezirgan, tefeci sultasından ve bu parazit takımının dayanağı olan emperyalizmden yakasını sıyıracaktır.

Türkiyeyi sevmek, Türk halkını düşünmek, öyle boş lafla değil, onun sosyal, ekonomik ve politik sorunlarını çözmekle olur. Yalancı ağızlarda söylene söylene adeta cılklaşan sözler haline gelen demokrasi, refah, huzur, hürriyet, ahlâk da ancak böyle gerçekleşir. Bu haklar, sefalete ve her türlü geriliğe karşı savaşla kazanılır. Hali hazırdaki bütün yoksulluklarn ve her türlü geriliğin sebebi ise bugünkü düzenin ta kendisidir. Çünkü bu düzen, bir avuç çıkarcının memleketi babalarının malı gibi kullandığı bir düzendir. Dobra dobra söylemek gerekirse, İnönü'nün «demokrasi diye üzerine titrer göründüğü bu düzen, halk soygunculuğunun yasalara büründürülmüş şeklidir. Demokrasiden, haktan, hukuktan, hürriyetten yana olanlar, amansız bir şekilde, bu düzene karşı olmak görevindedirler. Bunun hiç ötesi berisi yoktur.

İlerici lâflar etmek, ama ilerici eylemlere yan çizmek, üstelik ilerici eylemlere karşı gelmek, ilericilik oyunu oynamaktır. İnönü, bu oyunu çok oynamıştır. İnönü bu oyunuyla halkın zamanını öldürmüştür, ilericileri oyalamıştır, gençliğe boş umutlar vermiştir. Artık bu oyun bitmiştir. Öyle seçimlerde filan bunun ölçüsü tam olarak ortaya çıkmıyor ama, bu memlekette uyanmış bir halk oy'u var. Bu ilerici halk oyu'nu yaratan insanlar hayattan gerekli dersleri almışlardır. Bu itibarla, İnönü oyununa devam edemez. Ederse, bundan öte sadece kendi kendisiyle olur, o kadar.

İlericilik, bütün gücünü halkın kurtuluşu ve yüceliği için ortaya koymaktır. Emekçi sınıfların çıkarlarını yana yana savunmaktır. Ülkenin ve dünyanın geleceğini pırıl pırıl işlemektir. Öyle seçimlerden önce oy koparmak için doğa yasasından behsedenler, seçimlerden sonra soygun yasasına yaslanarak devrimcilik taslayamazlar.

Gelecek devrimcilerindir. Gelecek halkındır.

Egemen Hukuk Anayasa ve Tutuklama

UĞUR MUMCU

Demokrasiden söz eden her kitapda hukuk devleti ve polis devletinin özelliklerine rastlanır. Demokratik hukuk devletinin erdemleri ve polis devletinin sakıncaları bilimsel kılıflara geçirilmiş duygusal sözlerle anlatılmaya çalışılır. Kişi özgürlükleri, insan hakları hukuk *devleti sözcükleri arkasında*, toplumsal yapının belirlediği ve etkilediği eşitsizlik ve ayrıcalıklar tüm çirkin yüzü ile yürürlüktedir. Demokratik hukuk devleti temelinde, ne demokrasi ne de hukuk ile ilgisi bulunmayan hukuk dışı düzenin takma adıdır. Özgürlükler sınırlı bir azınlığın özgürlüğü, demokratik seçimler ise egemen sınıfların kendi kendilerini seçimleridir.

Gerçekten devlet, toplum içerisindeki siyasal kavganın üzerinde bir soyut varlık değildir. Hukuk ve devleti, bu kavganın hakemi olarak nitelemek bir toplum bilimi körlüğüdür. Devlet, toplumsal kavganın hem amacı hemde aracıdır. Devlet bu kavganın bir tarafıdır. Eğer siyasal güç, egemen sınıfların tekelinde ise, uygulanan egemen sınıflar hukukudur. Örneğin Türkiyede tüm Anonim şirketler, Türk Ticaret Hukukuna göre kurulur ve çalışırlar. Ancak Ereğli Demir Çelik Fabrikalarının kuruluş statüsü Türk Ticaret Kanununa göre düzenlenmemiş ve Amerikancıl kurallardan oluşan statü ile kanunun uygulama alanı dışında bir istisna yaratılmıştır. Bu neden böyle olmuştur sorusuna hiçbir aklı başında hukukça tarafından cevap verilmemiş ve verilememiştir. Yabancı sermaye, Petrol ve Maden Kanunları hep bu koşullarla yürürlüğe konmuş ve uygulanmıştır. Yabancı şirketlerin ödedikleri kurumlar vergisini yükseltmek mümkün olmamış ve de herhangi bir Amerikan şirketinin örneğin Hindistan Hükümetine ödediği vergiye eşit bir vergi Türkiyedeki bir Amerikan şirketinden alınamamıştır. Çünkü Türkiye «yağma Hasanın Böreğidir» ve uygulanan tam kapsayıcı anlamıyla «Yabancı Sermaye Hukukudur»......

Hukukun yorum ve anlayışı, Ticaret ve Maliye kesiminde bu olunca Fikir suçlarındaki uygulamayı belki abartmamak gerekir. Çünkü bu gün oynanan oyunun kuralları bunlardır. Bu kuralın dışına çıkmak, demokratik savaşta sınıflar arası dengeyi istemek demektirki bu da bugünkü görünüşte demokratik, ancak temelinde burjuva sınıfı egemenliğine *aykırıdır. Egemen sınıflar kendi* bu kuklarını yaratır ve kendi sınıflarının hukukunu uygularlar. Bu nedenledir ki «bir sosyal sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakküm kurması» işçi sınıfının burjuva sınıfı üzerinde tahakküm kurması biçiminde anlaşılır, yoksa burjuva sınıfının işçi sınıfı üzerinde kurmuş olduğu egemenlikten söz edilmez. Kafalarda ve uygulamada öylesine bir *alışkanlık yaratılır ki, Türk Ceza Yasasının* kapsamına girecek «memleket içinde siyasi ve iktisadi nizamı» yıkma suçu sadece emekçi sınıflarca işlenir, ayrıcalıklı sınıflar, Burjuva Partileri, Ticaret Odaları bu çeşit suçları işlemez işliyemez. Buna «aile terbiyeleri müsait» değildir......

Bırakınız böyle nazık konuları. Türkiyede yasa dışı egemenlik sadece düşünceyi açıklama suçlarında değil en basit adi suçlarda da geçerlidir. Türk Ceza Kanunun 567 ve 568 inci maddelerine göre kumar oynamak *ve oynatmak yasaktır. Bir köy kahvesinde* «pişpirik» oynayana uygulanan bu maddeler, büyük kentlerin şık salonlarında çuha masalarda binlikler sayan beylere, beyzadelere ve «mülki erkana» uygulanmaz. Büyük bankalardan milyonlarca kredi alıp bir daha ödemeyenler, Devlet kredilerini bir miras yedi gibi harcayanlar, bütün yasalara rağmen görünmez bir elin himayesindedirler. Mason *Dernekleri, Rotary ve Lyon Kulüpleri*, Cemiyetler Kanununca yasaklanmışken yasa dışı bir dokunulmazlığın teminatı altındadırlar. Ama yurtsever gençliğin Dernekleri adım adım izlenir, dernekçiler fişlenir. Toplumcu gençler, polis kurşunları ile halkın önünde öldürülür. Ses çıkmaz. Partiler susar. Yetkililer susar.

Anayasanın 132 inci maddesine göre, yargı kararlarına uymak bir anayasa buyruğudur. Ancak kararlar idarece «taamüden» uygulanmaz. Yargı kararlarını yerine getirmemek Türk Ceza Kanunun 228 inci 230 uncu maddelerine giren suçlardan olup, Cumhuriyet Savcılarının bu kararlarını yerine getirmeyen memurlar hakkında Ceza muhakemeleri Usulu Kanunun 154 üncü maddesi gereğince «doğrudan doğruya» dava açmaları gerekir. Ne bu davalar açılır nede konunun üzerinde durulur. Kimi kime şikayet edeceksiniz.. Karara uymayan devlet, dava açacak yine o devlet......

27 Mayıs Anayasası sınıf egemenliği yerine *sınıflar arası dengeyi temel amaç* kabul etmiş bir siyasal belgedir. Egemen sınıfların yasa dışı baskılarını süngü ucu ile aralayan ve topluma halktan yana bir anayasa kazandıran Devrim, ihtilalden sonra «bilinçlenen, uyanan ve örgütlenen egemen güçlerce tasfiye edildi. Ancak ne çareki Anayasa yürürlüktedir! Buna da bir yol bulundu. Eski yasalar, yönetmelikler anayasanın özgürlüklerini ortadan *kaldırmak için* kullanıldı. Şüphesiz ki, 27 Mayıs Anayasasının getirdiği geniş ve ayrıntılı güvenceler basın özgürlüğüne ilişkin olanlardır. geçmiş devrin «dedi - kodu» demokrasisi temeli toplum içindeki sınıfların örgütlenmelerine karşı koyan gerici bir hukuk düzeniydi. Bu anlayış yıkıldı. Sınırsız düşünce özgürlüğü benimsendi. Düşünce ve kanı, bilim ve sanatı yayma özgürlükleri, kitap toplatma ve sansür yasakları, kitap ve broşür çıkarma, basın araçlarının korunması konularında, denilebilir ki, dünyanın hiçbir anayasasında bulunmayan genişlikte hükümler getirildi. Ancak bu anayasal gelişime rağmen, basın özgürlüğü hiçe sayılmakta, yazar ve düşünürler tutuklanmakta hem bu işlemlerde hukukun kendine özgü kurallarına bile uyulmamaktadır. Anayasa istendiği kadar, demokratik ilkelerden, düşünce özgürlüğünden, kişi güvenliğinden söz etsin, uluslar arası belgelerde «bir kimse mahkûm oluncaya kadar masum sayılacağını» belirten masumluk karine-

leri üzerine yazılar yazılsın söylerler verilsin. «Türkiye'de bunların hiç birisi yürürlükte değildir.» Fikir Suçlarının sanıkları yasa dışı yollarla tutuklanmakta, böylece sınıflar arası dengeyi benimseyen anayasamıza rağmen emekçi sınıfların alın terlerini savunanlar yasa dışı eylemlerin sonuçlarına çarptırılmaktadırlar. Bakınız nasıl... Tutuklama Ceza muhakemeleri Usulu Kanunun 104 üncü maddesinde yer almaktadır. İlgili maddeye göre

«... Suç işlediğine dair aleyhinde kuvetli emareler elde edilen maznun aşağıda yazılı hallerde tevkif olunabilir :

1 — Kaçma şüphesini uyandıracak vakıalar bulunursa,

2 — Suçun izlerini yok etmeğe veya şeriklerini uydurma beyanata veyahut şahitleri yalan şahitliğe veya şahadetten kaçınmağa sevk eyleyeceğini gösterir haller bulunursa,

3 — Suç, devlet ve hükümet nufusunu kıran veya memleket asayişini bozan fiillerden bulunur veya adabı umumiye aleyhine olursa,

Bu vakıalar ve haller kararda gösterilir...»

Yine aynı maddeye göre, suç ağır cezalı cürümlerden olur, sanığın ikametgahı ve meskeni bulunmaz sanık «serseri ve şüpheli takımından» olur yada «kim olduğunu ispat edemez» ve de yabancı olupta kaçma şüphesini uyandıracak ciddi şüpheler bulunursa, kaçacak sayılır.

Anayasanın tutuklamaya ilişkin 30 uncu maddesi ise «Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler ancak kaçmayı veya delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadı ile veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunla gösterilen diğer hallerde hakim kararı ile» koşullarını saptayarak tutuklamanın amaç ve gereğini hüküm altına almıştır.

Ceza muhakemeleri Usulu Hukukuna göre, tutuklama bir «ceza» değil ancak bir «tedbir» dir. Ceza, ancak soruşturmanın bitip kesin hükmün verilmesinden sonra çektirilir. Bu aşamadan önceki yargısal işlemler, soruşturmanın ivediliği ve esenliği ile ilgili tedbirlerdir. Tedbir adı altında, ancak hüküm sonucu sanığa çektirilecek sonuçların uygulanması, bir bakıma görevin kötüye kullanılmasıdır. Böylece kavramlar birbirlerine karıştırılmakta, tedbir ceza ile yer değiştirmekte henüz yargılamının başında Usul hukuku yerine Ceza hukuku uygulanmaktadır. Oysa, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 9 uncu madesine göre bir kimse mahkum oluncaya kadar masumdur. Masumluk yerine suçluluğu varsaymak, adalete yabancı bir peşin yargıdır. Gerçekten, yargılama başında tutuklanan birçok sanık sonuçta beraat etmekte ancak duruşmaya kadar ceza evinde kalmak gibi, usule aykırı bir cezaya katlanmaktadır.

Bugünkü tutuklama uygulaması hem Anayasanın «özüne ve sözüne» hemde ceza muhakemeleri Usulunun en belirgin ilkelerine aykırıdır. Bir gazete de, dergide yazısı yayınlanan bir yazar yada yazişleri müdürü yada bir kitap yazarı, yine Ceza muhakemeleri Usulu Kanunun 66 ıncı maddesi uyarınca, usulsuz olarak alınmış bilirkişi raporlarına dayalı tutuklama işlemleri ile Sulh Ceza yargıçlığına verilmektedirler. Ceza Muhakemeleri Usulu Kanunun 66 ıncı maddesine göre bilirkişilerin seçimi ve sayılarının saptanması yargıçların tekelindedir. Ancak «.. tehirinde mazarrat bulunan yerlerde..» savcılar bilirkişi seçebilirler. Tehirinde mazarrat bulunan haller, ölüm, zehirlenme trafik gibi, delillerin kaybolması endişesi bulunan olaylarla ilgili bir kavramdır. Fikir suçları, yazılı metinlerle işlendiğinden suç delillerinin kaybolması endişesi yoktur. Ve fikir suçlarını «tehirinde mazarrat bulunan haller» kavramı içinde düşünmek hukuk açısından mümkün değildir. Savcıların, tutuklama istemlerine dayanak yaptıkları bilirkişi raporlarının, dosya içinde, olsa olsa ancak dosya kapağı kadar önemleri vardır. Hukukça hiçbir yasal etkinlik gücü taşımaması gerekir. Usulsuz rapor yok hükmündedir. Tutuklama için atılan ilk adım sakat ve usul Hukukuna aykırıdır.

Tutuklama isteminin ikinci adımıda hukuksal temelden yoksundur. Usul Kanunun 104 üncü maddesinin koşullarına göre, genellikle fikir suçu sanığının kaçma şüphesi yoktur. Şimdiye kadar soruşturmadan kaçan ve izini kaybettiren bir fikir suçu sanığına rastlanmamıştır. Kaldı ki bu çeşit sanıklar, yurt içi ve dışında ün yapmış kişilerdir, ikametgahları ve meskenleri sabittir ve de mahkemeye nakti veya şuhsi kefalet gösterebileceklerdir. 104 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan, suç izlerini yok etme yada tanıkları yalan beyana zorlama ise, suçun niteliği geregi olarak olanaksızdır. Sanık istese de suç izlerini yok edemez. Suç kitap yada yazı ile işlenmiştir. Suç izleri de savcının eli altındadır. 104 üncü maddenin 3 üncü fıkrasına göre suç «devlet veya hükümet nufusunu kıran veya memleketin asayişini bozan fiillerden bulunur veyahut adabı umumiye aleyhine olursa..» sanık tutuklanabilecektir. Genel anlamda hükümet nüfusunu kırmayan bir suç düşünülemez. Çünkü her suç ile kamu düzeni, az çok zedelenmektedir.. Önemli nokta, bu fıkranın tutuklamanın zorunlu olmadığı kuralını çiğneyerek bir uygulamaya araç olmamasıdır. Görülüyor ki, maddenin üç fıkrasının da uygulama koşulları fikir suçlarının özellikleri ile bağdaşamamaktadır. Kala kala sanığın, maddede yazılı şekilde «serseri ve şüpheli takımından» biri sayılması tutuklanmasını gerektirecektir!...

Üstelik, 104 üncü maddede, bu maddeye göre tutuklama kararı verilirken tutuklamayı gerektiren« vakıa ve hallerin» kararda açıkça gösterilmesi gerekmektedir. Uygulamada bu koşul, yasak savma kabilinden «..dosya münderacatı ve delillerin durumuna göre..» ifadesi ile geçiştirilmek istenmektedir. Anayasanın 135 inci maddesine göre bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olacaktır. Tutuklama konusunda savcı ve yargıçların tutumları hem anayasaya hemde Usul Hukukuna aykırıdır. Tutuklama kararında gerekli gerekçe yazılmamaktadır..

Sahipsiz Anayasamızın 10 uncu maddesine göre «..herkes kişiliğine bağlı devredilmez vazgeçilmez hak ve hürriyetlere sahiptir..» 11 inci maddeye göre, bu temel hak ve özgürlükler ancak Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak sınırlanır. Yine 14 üncü maddeye göre kişi güvenliği bir anayasal kural ile güvence altındadır. Bütün bu anayasa kuralları hiçe sayılmakla hukuk kendi kurallarına bile aykırı biçimde uygulanmaktadır. Tutuklama anayasa dışı hukuk anlayışının en belirgin ve en canlı örneğidir.

Bütün bu yasa dışı uygulama bir polis devletinde yapılsa, hiçbir diyeceğimiz yoktur. Hem anayasadan ve demokrasiden söz etmek hem de anayasaya aykırı işlemleri bir yasa dışı alışkanlık olarak sürdürmek demokratik hukuk devleti kavramı ile bağdaşmaz. Demokrasinin amacı insandır. Düşünen insana, her türlü yasa dışı baskıları uygulamanın gerekçesi yirminci yüzyılların hukuk anlayışıyla açıklanamaz. Bu bir manevi işkencedir. Evet hep birlikte düşünelim : Uygulanan, demokratik hukuk devletinin mi yoksa bir polis devletinin mi hukukudur.

S A P M A L A R

Sosyalist olarak 1969 seçimlerinden büyük bir kayıpla çıktık. Aslında kayıbın kendisi başlıbaşına bir olay değildir. Bu kayıp, temel niteliği itibariyle parti yönetimindeki bozulmanın ve sosyalist doğrultudan sapmanın, seçim sonuçlarında görülen bir yansımasıdır. Bilimsel sosyalist çizgiyi, derinlemesine örgütlenmeyi tamamiyle bir kenara bırakarak, hâkim sınıfların partilerinin oy avcılığı taktiklerine yönelen bir yönetim, TİP'i hâkim sınıflar partileri karşısında ciddi, tutarlı ve ümit verici *bir alternatif olma durumundan* uzaklaştırmıştır. Bu tutum ile yürütülecek bir seçim mücadelesinin de peşinen yenilgiye mahkûm olduğu yalnız EMEK tarafından değil, bütün ciddi sosyalistlerce daha önce çok kereler söylenmiştir. Şimdi artık elle tutulur, gözle görülür bir hale gelen bu iflas, parti üyelerinin çalışmamalarına, parti içindeki veya dışındaki unsurların seçimlerde parti aleyhinde çalışmalarına ve seçim sistemine bağlamaya uğraşmak kimseyi inandıramayacak olan boş bir gayrettir. Bir sosyalist partinin başındakiler sosyalizm doğrultusunda yürümesinler, bu sapma sosyalist hareketin genel gelişimini olduğu gibi, parlementer yönüne de olumsuz olarak etkilesin ve bunun suçunu sağa-sola yükleyip kurtulmak mümkün olsun. Açıkgözlülüğün bu türlüsüne kargalar bile güler.

Seçim sonuçlarını Milli Bakiye sisteminin kaldırılmış olmasına bağlamak geçerli bir açıklama değildir. Bir kere, Milli Bakiye sisteminin kaldırılışı, ancak çok kararsız oyları «verdiğimiz oy boşa gitmesin» düşüncesi ile etkilemiş olabilir. Ama şurası da rakamlarla belli olan bir gerçektir ki, aynı seçim sisteminin ve aynı mülahazaların geçerli olduğu 1968 mahalli seçimlerinde alınan 248.152 oya karşılık, 1969 seçimlerinde 243.631 oy alınmıştır. Üstelik 1968 mahalli seçimlerine 58 ilde, buna karşılık 1969 seçimlerine 67 ilde girildiğini de hesaba katmak gerekir. 1968'de seçime girilen bu 58 ilde 248.152 oy alındığı halde, son seçimlerde aynı illerden 224.579 oy alınmıştır.

Diğer taraftan, genel merkeze muhalif tüm sosyalistler yayınları ve çalışmaları ile devamlı olarak partilileri herşeye rağmen çalışmaya çağırmışlardır. EMEK ve ANT dergileri ve Anadolu'nun çeşitli yerlerinde çıkan sosyalist yayın *organlarının yayınları ortadadır.* Bütün ciddi ve sorumlu sosyalistlerin 1969 milletvekili seçimlerindeki tutumu okadar açık vekararlı olmuştur ki, Türk Solu ve Aydınlık gibi bölücü ve tasfiyeci dergilerin etrafında toplanmış bulunan ciddiyetten uzak ve sorumsuz unsurlar dahi, TİP oylarını parçalamak için son derece kararlı oldukları ve fiilen o doğrultuda çaba gösterdikleri halde, seçimlerde Partiyi örgüt olarak desteklediklerini ilân etmek zorunda kalmışlardır. Ciddi ve sorumlu sosyalistlerin kararlı tutumu, sosyalist hareket içindeki küçük burjuva uzantılarını bile kısmen etkilemiş, sadece TİP yöneticileri üzerinde etkisiz kalmış, sadece onlar saptıkları yolda yürümekte direnmişlerdir. Tasfiyeci unsurların sonuçları üzerindeki olumsuz etkilerini fazla büyütmek, hele bütün sorumluluğunu kendi aralarında bile bir sağırlar diyaloğu kısır döngüsünden çıkamayan bu biçareler üzerine yüklemek, aklın ve insafın alacağı bir şey olmadığı için, TİP'in bilimsel sosyalizmden sapmış ve ayakları yerden kesilmiş yöneticileri, sırtlarındaki ağır sorumluluk yükünü onun bunun üzerine yıkmak için boş yere çabalamamalıdırlar.

Seçimlere ait halen elde bulunan kesin rakamlar sadece illere ait olan rakamlardır. İlçelerin de kesin rakamları ilân edildikten sonra genel niteliği yukarıda belirtilen kayıpların çeşitli açılardan tahlili yapılabilecektir. Şimdiden söylenebilecek olan şey, TİP'in özellikle büyük şehirlerde esaslı bir oy kaybına uğradığıdır. 1969 seçimlerinde, İstanbul da 34633 oy ile % 5.7, Ankara'da 12264 oy ile % 2.5, İzmir de 11085 oy ile % 3, Adana'da 5247 oy ile % 2.1, Diyarbakır'da 3330 oy ile % 2.7 lik bir oran tutturulmuştur. Aynı illerde 1965 seçimlerindeki sonuç ise: İstanbul da 49422 oy ile % 7.9, Ankara da 20264 oy ile % 4.3, İzmir de 15840 oy ile % 3.9, Adana da 7926 *oy ile % 3.2, Diyarbakır da 8867 oy* ile % 8 tutturulmuştu. Demek ki, 1969 seçimlerinde 1965 seçimlerine nazaran, İstanbul'da 14789 oy ile % 2.2, Ankara da 8-000 oy ile % 1.8, İzmir de 4.755 oy ile %0.9, Adana da 2.679 oy ile % 1.1, Diyarbakır da 5.537 oy ile % 5.3, lik bir kayıp vardır. Ayrıca 1968 mahalli seçimlerinde kayda değer artışlar gösteren Balıkesir de 5.972, Malatya da 14.166, Ordu da 7.808, Samsun da 5.689 oy kaybedilmiştir.

Bu düşmelerin sebebi olarak adı geçen illerdeki parti örgütünün çalışmadığını ileri sürmek asıl sorumluları saklama gayretlerinden biri olur. Yenilginin temel sebeplerine ek olarak, kontenjanların da mahalli örgütlerin çalışma gücünü kıracak yönde kullanılmış olmasına rağmen, örgütün yine de elden geldiği kadar gayret gösterdiği açıktır.

Zaten partinin, sempatizanları nazarında ağırlığını ve saygınlığını önemli ölçüde yitirmesine sebep olan bir genel merkez yönetiminin, bu gerilemenin seçimlere aksetmemesini örgütten beklemeye ne hakkı, ne de örgütün bunu yapmaya imkânı vardır. Sosyalist partiler ancak izledikleri doğru çizgi sayesinde başarıya ulaşabilirler ve sosyalist partilerin seçimlerdeki ilerlemeleri de bu çizginin bir parçası, bir yansıması olur.

IN İFLASI

Büyük illerdeki 1965 ve 1969 seçimleri TİP oylarının karşılaştırmalı sonuçları

	1965 Seçimleri		1969 Seçimleri		1965 ve 1969 Seçimleri	
İli	oy sayısı	oranı %	oy sayısı	oranı %	oy ve oran farkı	
İSTANBUL	49422	7.9	34633	5.7	14789	2.2
ANKARA	20264	4.3	12264	2.5	8000	1.8
İZMİR	15840	3.9	11085	3.	4755	0.9
ADANA	7926	3.2	5247	2.1	2679	1.1
DİYARBAKIR	8867	8	3330	2.7	5537	5.3

1969 seçimlerinde oyların dağılımı

ADALET PARTİSİ	4 229 712
BİRLİK PARTİSİ	254 695
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	2 487 006
GÜVEN PARTİSİ	579 818
MİLLET PARTİSİ	292 961
MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	275 091
TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ	243 631
YENİ TÜRKİYE PARTİSİ	197 929
BAĞIMSIZLAR	511 023

KARŞILAŞTIRMALI TİP OYLARI

İli	1965	1966	1968	1969
Adana	7926	—	7717	5247
Adıyaman	1943	—	2032	7331
Afyon	2795	2216	—	2906
Ağrı	3466	—	—	1290
Amasya	5239	—	4929	3308
Ankara	20264	17095	15404	12264
Antalya	3468	—	3163	2134
Artvin	—	—	—	1021
Aydın	6639	—	7128	2949
Balıkesir	5963	—	10883	4911
Bilecik	1600	—	1030	592
Bingöl	830	2182	1668	778
Bitlis	—	—	—	346
Bolu	2474	—	4217	2142
Burdur	2233	—	—	920
Bursa	6019	5803*	—	5382
Çanakkale	2479	—	2089	2706
Çankırı	—	—	—	1341
Çorum	—	—	4532	3367
Denizli	2691	2039	—	3028
Diyarbakır	8867	11549	—	3330
Edirne	2891	—	4337	4347
Elâzığ	2062	3271	2555	1410
Erzincan	—	—	—	958
Erzurum	—	—	—	3387
Eskişehir	3768	2777	2759	3672
Gaziantep	5064	—	6096	2872
Giresun	2393	1872	—	1984
Gümüşhane	—	—	—	720
Hakkari	—	—	1320	154
Hatay	5371	—	6322	5033
Isparta	—	—	—	780
İçel	4271	—	5692	2461
İstanbul	49422	32155	36797	34633
İzmir	15840	—	17757	11085
Kars	9333	—	12932	13003
Kastamonu	—	—	—	3177
Kayseri	3700	4161	3731	4142
Kırklareli	2716	—	3979	3839
Kırşehir	—	—	2116	1100
Kocaeli	3495	2195	2130	1914
Konya	6753	—	8894	5591
Kütahya	—	—	—	1494
Malatya	4586	—	21118	6952
Manisa	6504	—	7559	5334
Maraş	2284	5206	6041	2230
Mardin	1965	—	—	377
Muğla	3021	2058	—	1776
Muş	2062	—	—	2282
Nevşehir	—	—	614	1058
Niğde	2539	2263	3800	2525
Ordu	5212	—	10170	2362
Rize	—	—	—	1130
Sakarya	2777	2006	1865	1825
Samsun	5851	—	9603	3914
Siirt	1190	—	1140	911
Sinop	—	—	3152	3094
Sivas	5699	—	9182	5248
Tekirdağ	2639	2857	1148	3378
Tokat	5981	—	—	2847
Trabzon	1939	1792	—	1642
Tunceli	2387	1394	2369	7187
Urfa	3771	4178	6018	2578
Uşak	—	856	1975	1243
Van	1869	—	2732	952
Yozgat	7081	—	—	3169
Zonguldak	4856	—	7683	4638

Demirel'in Kapısında Bekleyen Üç Mesele

S. A.

AP iktidarının bu yeni döneminde, Başbakan Demirel'in kapısına kadar gelip dayanmış ve hemen çözüm bekleyen üç ekonomik mesele vardır. Bunlar devaluasyon meselesi, Bütçe meselesi ve Ortak Pazar meselesidir. Devaluasyondan başlayarak bunları sıra ile görelim.

Evvelâ şunu belirtmek lâzımdır ki, devaluasyon kendi başına kötü bir şey değildir. Tersine, yapılması gerektiği halde yapılmaması kötüdür. Diğer bir deyimle, kötü olan devaluasyonun *kendisi değil*, ekonominin bir devaluasyon yapılmasını gerekli kılacak bir hale düşürülmüş olmasıdır.

Hiç bir sorumlu devlet adamı son dakikaya kadar devaluasyon yapılacağını açıklamaz, tersine böyle bir ihtimali kesinlikle red eder. Çünkü devaluasyon yapılacağının önceden *bilinmesi çok zararlı spekülasyonlara* yol açar. İhracat hemen duraklar, ithalât ise hızlanır. Ellerinden ithal malı bulunduranlar bunları piyasaya sürmezler v.s. Bundan ötürü Başbakanın devaluasyon yapılmayacağı hakkındaki kesin beyanına inanmak, bu sözü senet saymak olmaz. Kaldı ki, aynı başbakan, aşağı yukarı aynı günlerde, yabancı basına verdiği bir beyanatta, devaluasyon konusunun tartışılabileceğini söylemek gafletine de düşmüştür. Buradan Hükümetin yakın bir tarihte devaluasyon yapmayı düşündüğü anlaşılmaktadır.

Memleketimizde bir devaluasyona gerek olup olmadığı, ve eğer varsa bunun biçiminin ne olması gerektiği konusunu bir tarafa bırakarak, böyle bir operasyonun ortaya çıkaracağı meseleleri kısaca görelim : Bilindiği gibi devaluasyonun ilk etkisi ithal malları fiatlarının yükselmesi şeklinde olacaktır. Memleketin gelir seviyesi (satın alma gücü) sabit olduğuna göre, bu durumda, normal olarak ithalatın azalması gerekir. Ancak, ithalatımızın % 90 ından fazlasının yatırım malları ve sanayimizin hammaddesi (*başlıca montaj* parçaları) olduğu gözönünde tutulursa, ithalattaki azalmanın yurt içinde bir işsizlik yaratacağı, daha doğrusu mevcut işsizliği arttıracağı açıktır.

Bu sonucun meydana gelmemesi için devaluasyonun ihracatı artırması lâzımdır. Çünki ihracat artınca hem gelir seviyesi hem de döviz kazancı artmış olacağından, ithalatın azalması gerekmeyecektir. Ancak biliyoruz ki, bir devaluasyonun ihracatımızı arttırması ihtimali çok azdır. An'anevi ihraç mallarımız zaten satılmaktadır. Bu sebepten artış, an*cak sınaî mamülleri için söz konusu*dur. Oysa, sanayiimiz, devalüasyonla teşvik edilse bile manidar ölçülerde ihracat yapabilecek kapasitede değildir.

Böylece, devaluasyon ya işsizliğin artmasına sebep olacak ya da ithal mallarındaki fiat artışının bütün ekonomiye yayılmasına müsaade ederek, bir enflasyona yol açacaktır.

Demirel'in kapısında bekleyen ikinci mesele Bütçe meseleridir. Bütçe meselesi, özellikle personel kanunun şimdiye kadar ertelenmiş olan malî hükümlerinin, önümüzdeki yıl uygulanmasıyla ilgilidir. Gerçekten, memur maaşlarına zam yapılması, bunun vaad edilmiş olmasının dışında, *objektif olarak da bir zorunluk* olmuştur. Memurlarının geçim sıkıntısını şöyle böyle hafifletecek bir zammın bütçeye yükleyeceği yük 1 milyar liranın üzerindedir. Oysa, Bütçe bugünkü haliyle bile 1 milyar'ın üzerinde açık vermektedir.

Bu durumda ya gene memurlar oyalanacak ve personel kanununun malî hükümlerinin uygulanması ertelenecektir, ya da bu yapılacak fakat karşılığında yeni vergi zamları getirilecektir.

Demirel'in kapısındaki üçüncü ve belki de en önemli mesele Ortak Pazar meselesidir. Bilindiği gibi, memleketimize hiçbir külfet yüklemeyen Hazırlık Dönemi önümüzdeki Aralık başında sona ermiş olacaktır. Her nekadar Hazırlık Dönemini 5 yıl daha uzatmak mümkünse de, Hükümet, bize de külfet yükleyen Geçiş Dönemine girmeyi arzu etmektedir. Nitekim Türkiye'nin Geçiş Dönemine girmeğe hazır olduğu hususunda taraflar arasında prensip anlaşmasına varılmıştır. Şimdi yapılmakta olan müzakerelerde Türkiye'nin ne gibi külfetler yükleneceği ve ne gibi kolaylıklardan yararlanacağı tesbit edilmeğe çalışılmaktadır. Bu müzakerelerin Aralık başından evvel bir sonuca bağlanması gerekmektedir.

Türkiye'nin Ortak Pazara üye olmasının mahsurlarını ayrıntılarıyla anlatmak bu yazının sınırları içine sığmaz. Ancak özet olarak şunu kesinlikle söyliyebilirizki, Ortak Pazar üyeliği Türkiye'yi Batı Kapitalizminin bir parçası ve uydusu haline getirecek, ve artık Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığından bahsetmek hiç mümkün olmayacaktır.

Özel Sektörcülük Bir Darbe Yedi

AP iktidarı tarafından özel sektörü teşvik etmek ve desteklemek üzere 1967 yılında çıkarılmış olan ve kısaca Yetki kanunu adı ile bilinen kanunun hemen hemen bütün temel maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. İptal davasını Türkiye İşçi Partisi ve ayrıca bazı senatörler açmışlardı.

Anayasa Mahkemesinin bu iptal kararı AP iktidarının ekonomik politikası için de ağır bir darbe olmuştur. Gerçekten, bilindiği gibi AP iktidarı plânın uygulanmasını ve ekonominin kalkındırılmasını özel müteşebbislerin gayretlerine başlamıştır. Ancak bir türlü harekete geçemeyen, sınıfdaşlarının 19. yüzyılda göstermiş oldukları dinamizmden yoksun olan Türk kapitalist sınıfını faaliyete itelemek kolay bir iş değildi. Bunu yapabilmek için, müteşebbislere ne gibi işleri ve ne şekilde yapacaklarını göstermek yetmiyor, aynı zamanda gerekli paranın ve yatırım indirimi gibi mali kolaylıkların da sağlanması gerekiyordu. Yani müteşebislerimizi hareket etmeğe teşvik etmek yetmiyor, bizzat müteşebbis yaratmak gerekiyordu. Gerçekten, kârların bukadar yüksek olduğu bir memlekette eğer ortada gerçekten müteşebbis kimseler bulunsaydı, onları yatırım yapmağa teşvik etmeye ihtiyaç olmazdı. İşte meşhur Yetki Kanunu bu maksatla, yani müteşebbis yaratma, diğer bir deyimle Devlet kasasından adam zengin etme maksadiyle çıkarılmıştı.

İptal edilen hükümler arasında, kanunun ruhu mesabesinde olan ve Devlet Bütçesinden özel sektöre son derece müsait şartlarla kredi verilmesini sağlayan maddeler de vardır. Bu maddelere dayanılarak Bütçeye 1968 de 347 milyon lira, 1969 da da 525 milyon lira tahsisat konulmuştur.

1968 Bütçe müzakereleri sırasında TİP grubu adına Bütçenin tümü üzerinde yapılan konuşmanın bu fonlarla ilgili bölümünün son kısmını Tutanak Dergisinden aynen aşağı alıyoruz.

«Kaldıki, vergi hasılatından özel sektöre kredi vermek için para aktarmağa kimsenin hakkı yoktur. Büyük özel sektör için para aktarmağa kimsenin hakkı yoktur. Anayasamızın 61 inci maddesinin birinci fıkrası aynen şöyledir : «Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür.» Yani vergi hasılatı ancak kamu giderlerini karşılamak için harcanabilir. Özel sektöre, büyük teşebbüse piyasadaki normal kredi imkanlarından ayrı olarak ve özel şartlarla kredi vermek bir kamu hizmeti değildir ki, vergi hasılatından bu maksat için harcama yapılabilsin. Bu fonlar Anayasaya aykırıdır. Bu fonlardan para vermek te, para almak ta suçtur, mali bir suçtur.»

Tutanak Dergisi. 42 nci Birleşim. 16.2.1968 S. 624

ERGÜN'ÜN Tutukluluğu Devam Ediyor

Sorumlu yazı işleri müdürümüz Hüseyin Ergün'ün tutukluluğu devam etmektedir. Ve dosyası henüz sorgu hakimliğinden mahkemeye intikal etmemiştir.

Daha önceki ve son olarak ta Kamuran Bekir Harputlu'ya yapılan uygulamadan anlaşılmaktadır ki, Hüseyin Ergun arkadaşımız daha bir süre tutuklu kalacaktır.

Yazı işleri müdürümüz Ergün'ün tutuklanması üzerine gerek EMEK'e gerekse ERGÜN'e birçok kavga arkadaşımızdan telgraflar gelmiştir. Bu telgraflardan Şadi Babanınkini aynen aşağıya alıyoruz.

«EMEK GAZETESİ, SÜLEYMAN SIRRI SOK. 2/8 YENİŞEHİR-ANKARA.

BU TELGRAFI LÜTFEN HÜSEYİN ERGÜNE İLETİN. HÜSEYİNCİĞİM SELAM VE SEVGİLER. KAHRAMAN ALNINDAN ÖPERİM. TÜRKİYE FİKİR *HÜRRİYETİ BELALARINI* ÇEKENLERİN OMUZLARINDA YÜKSELECEKTİR. NE MUTLU SANA. GÖZLERİNDEN ÖPERİM. SİZİN ŞADİ ALKILIÇ»

«TÜRKİYEYE ÖZGÜ SOSYALİZM»

Bilimsel sosyalist teori, en kaba çizgileriyle, bir bütün olarak insanların tabiatla ve bu bütünün parçaları olarak sınıfların birbirleriyle giriştikleri mücadelenin ortak hareket kanunlarının bulunması, bu yoldan edinilen tüm bilgi ve deneyimlerin soyutlanarak genelleştirilmesidir. Teori, geçmişteki deneyimlerden gün ve gelecekteki kuşakların yararlanabilmesi için yol gösteren bir pusula, ışık tutan bir fenerdir. Pratik ise, teori ışığında yürütülen ve yürütülmesi sırasında edinilen deneyimlerle teoriyi zenginleştiren eylemin genel adıdır. Bu açıdan bakıldığında, «pratik» bir teknedir. Tekneye yerleştirilmeyen pusulanın paslanacağı açık, aynı şekilde, rotası çizilmemiş ve pusulası olmayan bir teknenin kayalara çarpmadan ya da yolunu kaybetmeden karşı kıyıya ulaşacağı şüphelidir. Pusulayla teknenin, bir başka deyişle bilimsel sosyalist öğreti ve işçi sınıfı hareketinin, bir araya gelmesi, teknenin pupayelken ve tehlikesizce karşı kıyıya gidebilmesinin ön-şartıdır.

Bundan yaklaşık bir yıl öncesine kadar, teoriyle pratik arasındaki doğal bağlantı kadar, sosyalist öğretinin temel çözümleme araçlarının da aşağı yukarı öğrenildiğini sanmış, bundan sonra bu araçlardan yararlanarak somut yapı çözümlemelerine geçmek ve Türkiye sosyalizminin çatısını kurmak zamanının geldiğini düşünmüştük. Derken

I

«TÜRKİYE'YE ÖZGÜ SOSYALİZM» ve ÜST-YAPININ BELİRLEYİCİLİĞİ

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 13 Ekim 1968 tarihinde, Ankara İl Kongresi'nde bir konuşma yapıyor, şöyle diyordu :

> Sermaye - emek temel çelişkisinin, sınıfsal kompozisyon bakımından her toplumda farklılık göstermesi; ikinci derecedeki çelişkinin bazı şartlarda temel çelişki haline gelmesi; üstelik her topluma özgü olan politika ve hukuk müesseseleri, dini-felsefi inançlar, töreler, gelenekler, sosyo-psikolojik etkenler, sosyal sınıfların bilinç seviyesi, örgütleri ve mücadele güçleri, milletlerarası konjonktür gibi her türlü üst-yapı müesseselerinin temel çelişkiyi farklı biçimde etkilemesi; sosyalizm için mücadelede... çeşitli yöntemlerin uygulanmasını ve sosyalizmin farklı biçimlerde gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır. (TİP HABERLERİ, No. 23-24, Ankara, 16 Aralık 1968, s. 7)

Bu sözlerin altında iki temel önerme yatmaktadır : (1) Sosyalizm farklı yollardan ve farklı biçimlerde gerçekleştiği için, Türkiye sosyalizmi de farklı olacaktır; (2) Üst-yapı kurumları, ikinci derecedeki çelişkiyi temel çelişki, temel çelişkiyi de ikinci derecede bir çelişki yapabilecek güçtedir. Önce, Türkiye sosyalizminin farklı olacağı konusundaki görüşü diyalektik mantığın süzgecinden geçirmek gerekmektedir.

A. ARİSTO MANTIĞINA KARŞI DİYALEKTİK MANTIK

● Aristo mantığının hareket noktası «'A' eşittir 'A'» önermesidir. Dolaylı olarak günlük yaşayışı büyük ölçüde etkileyen bu temel önerme yanlıştır. Yakından ya da büyüteçle incelendiklerinde, ilk bakışta benzer görünen bu harflerin, az da olsa, farklılıklar gösterdikleri anlaşılacaktır.

● Ama denilecektir ki, önemli olan, harflerin boyutları ya da bir tanesinin kargacık burgacık yazılmış olması değil, bunların eşağırlıkları temsil etmesidir. Örnekse, bir kilo elma, bir diğer kilo elmaya eşittir. Vuruldukları terazinin duyarlılığı arttığı ölçüde, bir kilo elmanın, bir diğer kilo elmadan bir ya da birkaç gram ağır ya da hafif olduğu bir başka deyişle eşağırlıkta bulunmadıkları görülecektir.

● Ama denilecektir ki, bütün bu itirazları kabul etsek bile, hiç değilse, bir kilo elma kendisine eşittir. Bu görüş de yanlıştır çünkü, cinsleri ne olursa olsun, bütün nesneler, ağırlıkları, boyutları ve renkleri bakımından sürekli ve kesintisiz bir değişim içindedirler. Daldan koparılmış bir elmanın sürekli bir çürüme sürecine girmesi gibi, aynı nesnenin, bir saniye önceki durumuyla bir saniye sonraki durumu farklı olacaktır.

● Ama denilecektir ki, bir kilo elma, belirli bir anda kendisine eşittir. Buradaki «an» sözünden ne anlamak gerekir? Kasdedilen çok kısa bir zaman parçasıysa, maddenin sürekli ve kesintisiz değişimi kuralı açısından, süre ne kadar kısa olursa olsun, nesneler değişmektedir. Yok, burada «an» sözünden kasdedilen «sıfıra eşit, salt matematiksel bir soyutlama» ise, o zaman da şunu diyeceğiz : Herşey zaman içinde ve ancak zaman içinde varolmakta, varlık dediğimiz şey kesintisiz ve sürekli bir değişim süreci olarak belirmektedir.

● Demek oluyor ki, zaman, varlığın temel şartıdır. Bir başka deyişle, bir kilo elmanın bir kilo elmaya eşit olabilmesi, yani «'A' eşittir 'A'» önermesinin geçerli sayılabilmesi için herşeyden önce zaman içinde değişmeye uğramaması, değişmeye uğramadığı için de varolmaması gerekmektedir.

Ne var ki, «'A' eşittir 'A'» önermesi, bir yandan bilgilerimizin ve diğer yandan da bilgilerimizdeki yanılmaların başlama noktasıdır; dolayısıyla, bu önermeden yararlanabilmek için bazı sınırlamalar koymak gerekmektedir. Bir başka deyişle, «A» adını verdiğimiz maddede zaman içinde meydana gelen değişmeler nitelik farkı yaratmayacak kadar azsa, «'A' eşittir 'A'» önermesini benimseyebiliriz. Manava bir kilo elma almaya giden ev kadınıyla ona bir kilo elma satan manavın bir kilo elmaya yaklaşımları böylesine bir yaklaşımdır. Isıyla temasa gelen bir buz parçasının belirli bir doyum noktasından sonra buz olmaktan çıkıp su haline gelmesi gibi, nicel değişmeler bir noktadan sonra nitel dönüşmelere yol açmaktadır. Başta toplum bilimler olmak üzere, bütün bilim dallarındaki en önemli ve bir o kadar da güç iş, niceliğin niteliğe dönüştüğü kritik noktanın sağlıkla ve doğrulukla belirlenebilmesidir. Maddenin niceliğinin değiştiği fakat niteliğinin aynı kaldığı aralığa «diyalektik tolerans aralığı» diyebiliriz.

Bilimsel düşünce, nicelikle niteliği ayıran «tolerans aralıkları» içinde sorunları ele alır. Bir düşünce biçimine «bilimsel» diyebilmenin temel şartı, «'A' eşittir 'A'» önermesinden hareketlenen klasik mantığa değil, herşeyin sürekli ve kesintisiz bir değişim içinde bulunduğu önermesinden hareketlenen diyalektik mantığa dayanmasıdır.

Bilimsel olmayan düşüncenin en ayırdedici özelliği «özgürlük», «ahlâk» «eşitlik» gibi donuk ve değişmez soyutlamalarla işgörmesi, dolayısıyla daha başlarken özgürlüğün özgürlüğe, ahlâkın ahlâka, eşitliğin eşitliğe benzediğini, özdeş olduğunu varsaymasıdır. Bilimsel olmayan düşünce, maddenin hareketsiz bir görüntüsüyle yetinir; yer ve zaman farkı gözetmeksizin özgürlüğü özgürlük, ahlâkı ahlâk, eşitliği eşitlik olarak görür. Diyalektik düşünce ise, bu kavramlarla toplumsal yapı arasında bağlantı kurar; özgürlüğü evrimin şu ya da bu kesidinde «özgürlük», eşitliği «şu ya da bu toplumsal yapı

çerçevesinde eşitlik» vb. şeklinde değerlendirir.

Aybar, farklı özel mülkiyet biçimleri arasında ayrım gözetmeyen bir genelleme olduğu için ideolojik bir kategori olarak beliren «yabancılaşma» kavramıyla belirli bir üretim biçimine (kapitalizm özgü bulunduğu için bilimsel bir kategori olan «fetishism» kavramını nasıl aynı kefeye koymuşsa (bkz. M. Ali Aybar, «Yabancılaşma», FORUM Dergisi, No. 356, 1 Şubat 1969, s. 5). «Bizim sosyalizmimiz kimseninkine benzemeyecek» doğrultusundaki sözleriyle de, kendiliğine bırakıldığında, Türkiye Solyalizminin başka sosyalist uygulamalara benzeyebileceği varsayımını dile getirmiştir. Gerek sorunun ele alınmış biçimi ve gerkese sorunun ele alınış biçimini belirleyen temel varsayım, bütünüyle, diyalektik düşünceye ters düşmektedir. Türkiye sosyalizmi, kendi başına bırakılsa da, üstüne gidilse de, başka sosyalist uygulamalara benzemeyecektir, benzeyemez; çünkü, herşeyden önce, Türkiye sosyalizmi, dünden bu güne ve bugünden yarına kendisine bile benzemeyecektir, benzeyemez. Bunu belirleyecek olan, Aybar'ın değindiği üst - yapısal özellikler ya da «emek - sermaye çelişkisinin Türkiye'ye özgü kompozisyonu» değil, maddenin ta kendisidir. Aybar'ın bu bilinen (daha doğrusu, bilinmesi gereken) gerçekleri bir yenilikmiş gibi sunması, bir başka deyişle «malûmu ilâm» etmesi, bilimsel sosyalizmin besberrak kavramlarına bulanıklık getirmiştir. Teoride yaratılan böylesine bir bulanıklık, kaçınılmaz olarak, eylem çizgisini de bulandırır. Bunu bilmek gerek.

B. SOSYALİZMİN TEKNİĞİ ve TUTARSIZLIKLAR

Aybar, Ankara İl Kongresi'nde, sosyalizmin hem farklı yollardan ve hem de farklı biçimlerden gerçekleşeceğini söylemiştir. Aybar, burada, (1) ya «biçim» sözünü yanlış kullanmıştır; (2) ya «biçim» sözüyle üst - yapı kurumlarının biçimini kasdetmektedir; (3) ya da bir üretim biçimi olarak Türkiye sosyalizminin farklı olacağını söylemektedir.

Sosyalizm, kapitalizmin iç çelişkilerinin çözümlenmesiyle kurulur. Bu çelişki, bir yandan üretimin giderek makineleşmesinin bir sonucu olarak üretim faaliyetinin sosyal bir nitelik alması ve diğer yandan üretim ilişkilerinin özel mülkiyetçe belirlenen özel bir tabanı olmasıdır. Bir başka deyişle, sosyalizm, kapitalist üretim biçimi çerçevesindeki üretim faaliyetinin sosyal ve üretim ilişkilerinin özel niteliğinin ortak bir sosyal paydaya indirgenmesiyle kurulacaktır. Türkiye sosyalizmi, bu bakımdan, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin giderek kamulaştırılmasını amaçladığı ölçüde, diğer sosyalist uygulamalara benzeyecektir. Amaçlanan bu olmadıkça, kapitalizmle sosyalizmi ayıran kritik nokta (bir başka deyişle, nicel değişmelerin nitel dönüşümle sonuçlandığı nokta) aşılamayacaktır. Sosyalizmin farklı biçimlerde gerçekleşeceği söylenirken kasdedilen üretim araçları üzerindeki mülkiyetin giderek kamulaştırılmayacağı ise, söylenenin sosyalizmle uzaktan yakından ilgisi yoktur. «Biçim» sözü sıradan bir kavramı gibi rasgele kullanılmışsa bu açık bir sorumsuzluk örneğidir. Yok, kasdedilen üst - yapı kurumlarının biçimiyse, Aybar, bunu açıkça belirtmediği ve bu yüzden de bilimsel sosyalizmin besberrak kavramlarını (eylem çizgisini saptıracak kadar) bulandırdığı için suçludur. Bunu böylece bilmek gerek.

C. ÜST - YAPININN TEMEL ÇELİŞKİYİ SAPTIRICI AGIRLIGI SORUNU

Aybar, konuşmasında, üst - yapının etkileyici ve hatta belirleyici ağırlığı üzerinde durmakta ve üst - yapının ikinci derecedeki çelişkiyi temel çelişki durumuna bile getirebileceğini söylemektedir. Üst yapı kurumlarının ağırlık ve niteliği ne olursa olsun, üretim faaliyeti ile üretim ilişkileri arasındaki sosyallik - özellik çelişkisi hiçbir zaman ikinci dereceye indirgenemez.

Aybar, «temel çelişkinin ikinci dereceye indirgenmesi» sözünden emek - sermaye çelişkisinin çözülmesinin geciktirilebileceğini ya da bir kenara itilebileceğini, üst - yapı kurumları yüzünden üretim araçları üstündeki özel mülkiyetin giderek kamulaştırılmasının savsaklanabileceğini kasdetmişse, bunun sosyalizmle ilgisi yoktur. «Alt - yapı son tahlilde belirleyicidir, ama...» sözleriyle gerçeklere tâviz verip, sonra da bütün ağırlığıyla üst - yapının belirleyiciliğine yüklenmişse bu bir sapmadır; çünkü, sapma, maddenin özündeki çelişik yanlardan birine ya da diğerine gereğinden fazla ağırlık vermektir. «Üst belirleme düzeyi» gibi henüz tartışmalı kavramlardan hareketle üst - yapının belirleyiciğini önermişse, bu bir sapmadır; çünkü, sapma olayının en belirgin bir göstergesi, doğru çizgiyi saptırmak için berrak kavramların bulanıklaştırılmasıdır. Üst - yapının, bazı durumlarda, temel çelişkiyi bile ikinci dereceye indirebilecek güçlülükte olduğu varsayımından filizlenen bu «sapma» olayı ve genellikle üst - yapı savunucuları konusunda Marx şunları söylüyor :

> «Toplumun ekonomik yapısının, gerçek temel olduğu, hukuki üst - yapının bunun üzerinde yükseldiği, ve belli toplumsal bilinç ve düşünce şekillerinin bundan doğduğu,» «maddi hayatın üretim biçiminin toplumsal, siyasal ve düşünsel (geisting) yaşam sürecini genel olarak şartlandırıp belirlediği» yolundaki görüşümle ilgili olarak bu söylenenlerin tümü, gerçi, maddi çıkarların ağır bastığı, bugünkü dünyamız için doğrudur; ama, katolikliğin güçlü olduğu Ortaçağda ve politikanın hâkim olduğu Atina'da ve Roma'da doğru olmadığı söylenmişti. Her şeyden önce, bir kimsenin kalkıp Ortaçağ ve eski dünya üzerine, bu bütün dünyanın bildiği tekerlemeleri bir başkasının bilmediğini, keyfinin istediği gibi varsayması insana garip geliyor. Bununla beraber, şu kadarı apaçıktır : Ne Ortaçağ katolikliği ile, ne de eski dünya politika ile karnını doyurabilirdi. Tersine, birinde politikanın, diğerinde katolikliğin baş rolleri oynamasına, o toplumların kendi geçimlerini sağlama yöntem ve biçimleri açıklar... Gezginci şövalyeliğin toplumun bütün ekonomik şekilleri ile bağdaşabileceğini sanmakla yaptığı hatanın cezasını, Don Kişot çoktan çekmiş bulunuyor (Karl Marx, KAPİTAL, Cilt 1, Kitap 1, Sol Yayınları, Ankara, 1966, s. 91 - 92, n 33)

II

SONUÇ ve DEGERLENDİRME

Diyalektik düşüncenin bilimsel olmayan düşünceyle bağlantısı, filmle donuk fotoğraf arasındaki bağlantı gibidir. Film, hiçbir zaman, donuk fotoğraflara karşı değildir; onları, hareket kanunlarına göre, bir araya getirir.

Aybar, (1) Türkiye sosyalizminin başka sosyalist uygulamalara benzemeyeceğini söyleyip geçeceği yerde, aşağı yukarı her konuşmasını evirip çevirip bu konuda düğümlemiş ve böylece Türkiye sosyalizminin, kendiliğine bırakıldığında, başka sosyalist uygulamalara benzeyebileceğini düşündüğünü ortaya koymuştur. Burada, «maddenin sürekli ve kesintisiz değişimi» kuralına karşı açıkça «Aristoculuk» egemen olmaktadır. Yok, durum böyle değil de «malûmu ilâm» etmekse, bilimsel sosyalizmin berrak kavramlarına, bilerek ya da bilmeyerek, bulanıklık getirilmiş ve bulanıklık eylem çizgisine de bulaşmıştır; (2) Sosyalizm, kapitalist üretimin barındırdığı iç çelişkinin çözülmesiyle kurulacaktır. Üst - yapının temel çelişkiyi ikinci derecede indirgemesinden kasdedilen, üretim araçlarının giderek kamulaştırılması sürecinin üst - yapısal yüzünden savsaklanabileceği ise, bunun sosyalizmle bağdaşır yanı yoktur. Yok, amaçlanan, alt - yapı yerine üst - yapıya göreli bir ağırlık vermekse, bu bir sapmadır; (3) Türkiye sosyalizmi, kapitalist üretim ilişkilerinin giderek dönüştürülmesine bağlı olarak kendine özgü üst - yapı kurumlarına kavuşacak ve böylece hem diğer sosyalist uygulamalardan ve hem de (zaman içinde) kendisinden farklılaşacak; bunun yanısıra, üretim faaliyetleri ile üretim ilişkileri arasındaki sosyallik - özellik çelişkisini çözdüğü ölçüde de diğer sosyalist uygulamalara benzeyecektir. Özetle, çelişkilerin birliği ilkesi ışığında, Türkiye sosyalizmi, başkalarına hem benzeyecek ve hem de benzemeyecektir. Sorunu bunun dışında bir biçimde ele almak, «sapma» gibi suçlamalar bir yana, en hafif deyimiyle «bulanık suda balık avlamak»tır.

Amerikan Emperyalizminin Uzak

CEM EROĞUL

Yeni Japonya, tıpkı Batı Almanya gibi, bir Amerikan yaratığıdır. 1947'de soğuk harbin kesinlikle başlamasıyla birlikte, A.B.D., kendi menfaat şebekesinin veya nam-ı diğeriyle «hür dünya»nın sınırlarını korumak ve mümkünse genişletmek için, birtakım güçlü tamponlar yaratmaya girişmiştir. Zamanla, bunların ikisi çok güçlenmiş ve hatta bir ölçüde «patrona» kafa tutabilecek bir seviyeye gelmiştir. Batı Almanya'nın, *emperyalistler ittifakını kendi çıkarına yontma çabaları*, EMEK'in geçen sayısında anlatılmıştı. Şimdi ise, *Japonya'nın*, ittifak içindeki durumuna değinilecektir.

I. OKİNAVA

Amerikan - Japon mihverinin en hassas noktası, şu anda, Okinava adasıdır, ve bu iki ülkenin ilişkilerinin yakın gelecekteki gelişimi, Okinava meselesinin hal şekline bağlıdır. Okinava adası, Filipinler ile Japonya arasında bulunan Riyukiyu takım adalarının en büyüğüdür ve 1945'ten beri fiilen Amerikan yönetimi altındadır. Adanın önemi, statüsünden, mevkiinden ve askeri değerinden gelmektedir; mesele olması ise, bizzat ada halkının eyleminin sonucudur.

1 Nisan 1945'te Amerikan bahriyelilerinin Riyukiyu adalarına çıkmasından beri, bu adaların hukuki statüsü belirsizdir. Gerçi, 8 Eylül 1951'de imzalanan San Fransisko barış antlaşması ile, Japonya, adaların vesayetini Amerika'ya bırakmıştır. Ancak, Japanya'nın Birleşmiş Milletler'e alınmasından sonra, durum yine belirsizleşmiştir. Zira, Riyukiyu, Japon toprağı sayılmaktadır ve Birleşmiş Milletler antlaşmasına göre, teşkilâta dahil ülke topraklarında vesayet müessesesi kabul olunmamaktadır. Durum öylesine karışıktır ki, Riyukiyu sakinlerinin kimin vatandaşı oldukları bile belli değildir. Dış ülkelere gittiklerinde, ne Japon, ne de Amerikan pasaportu alabilmektedirler. Buna karşılık, adaların fiili statüsü gayet açıktır. Riyukiyu adaları, tek kelimeyle, Amerikan sömürgesidir. Askeri ve sivil yönetimlerin başları Vaşington tarafından tayin edilmektedir ve bu görevler daima Amerikalılar tarafından üstlenilmektedir. Başta Okinava olmak üzere, Riyukiyu adalarının hepsinde, Amerika mutlak hâkim durumdadır.

Mevkii düşünülürse, Uzak Doğu'daki *bu fiili Amerikan sömürgesinin önemi* hemen anlaşılır. Bilindiği gibi, 9.000 km. lik koca *Asya kıyısı, Kore ve Vietnam yarımadalarının güney kısımları hariç, baştan aşağı sosyalist yönetimlere tabidir.* Bunun karşısındaki adalar ise, -Filipinler, Formoza, *Riyukiyu ve Japonya*- Amerikan nüfuzundadır. Riyukiyu takım adaları, bu toprakların çizdiği yayın en merkezi yerindedir ve kıtaya karşı girişilecek *bir saldırıda, eşsiz bir üs durumundadır.* Okinava, Kuzey Kore'nin başkentinden 1.250 km., Kuzey Vietnam'ın başkentinden ise 2.400 km. uzaklıktadır. Çin toprakları, adanın 700 km. yakınına kadar yanaşmaktadır. Çin'in en kalabalık şehri olan Şanghay, sadece 800 km. ötededir. Atom tesisleri bulunduğu söylenen Vuhan şehri 1.400 km. dedir. Sovyetlerin bu kıyıdaki en önemli limanları Vladivostok ise, Okinava'dan sadece 1.900 km. ile ayrılmıştır.

Bu rakamlar, adanın askeri önemini, hiç bir yoruma yer bırakmayacak kadar açık bir şekilde meydana çıkarmaktadır. 1949'da Çin'de sosyalist devrimin başarıya ulaşmasından itibaren, Amerikalılar, Okinava'ya 1,5 milyar dolarlık askeri yatırım yapmışlardır. 1.200 km. karelik bu küçük adacıkta, 117 tane Amerikan üssü vardır. Uzak Doğu'nun en büyük silâh yığınağı buradadır. Çin kıyılarını dövebilecek güçte orta menzilli füzelerden başka, Çin Denizi'ni tarayan atom denizaltıları burada üslenmektedir. Bu denizaltıların taşıdıkları Polaris füzelerinin menzili 4.500 km. dir. Yani Aemikalılar, Okinava sayesinde, *bütün Çin'i ve Sibirya'yı atom tehtidi* altında tutabilmektedirler.

Emperyalizmin politikası açısından adanın önemi meydandadır. Ancak, Okinava'yı bir sorun haline getiren şey, şimdiye kadar hiç kaale alınmamış olan ada sakinlerinin artan tepkisidir. Ada halkının barışseverliği ve Amerikan düşmanlığı gayet köklüdür ve izahı çok kolaydır. Nisan 1945'te adaya çıkan Amerikan kuvvetleri son derece hunharca davranmışlar ve topraklarını savunan 600.000 kişilik bu küçük halkın 200.000'ini öldürmüşlerdir. Öldürülenlerin dörtte üçü, kadınlar ve çocuklar da dahil olmak üzere, sivil halktandır. 12.000 ölü ve 30.000 yaralı verdikleri bu savaşta, Amerikalılar, karşılaştıkları direnmeden öylesine ürkmüşlerdir ki, Japonya'yı dize getirmek için atom bombasını kullanmaktan başka çare kalmadığına iyice inanmışlardır. Böyle bir savaştan sonra Okinava'da taş üstünde taş kalmadığı kolayca tahmin edilebilir. Yenilgiden sonra, halk, uzun müddet çadırlarda yaşamıştır. Barışseverliğinin ve Amerikan aleyhtarlığının kökü işte bu olaylara dayanmaktadır. Buna, bir de yirmi dört yıllık işgal eklenmiştir. Zaten ufak olan adanın en iyi toprakları üslere ayrılmıştır. Bunlar, ada yüzölçümünün %17-18'ini kaplamaktadır. Geri kalan toprakların geniş ölçüde dağlık olduğu da düşünülürse, aralıksız uçak gürültüsü, yağ ve benzin kokusu ve her an savaş korkusu içinde yaşayan bu zavallı halkın tepkisi kolaylıkla anlaşılır. Ayrıca, Kore'den olsun, Vietnam'dan olsun, savaştan izinli gelen Amerikan askerlerinin dünyaca malûm küstahlıkları ve yerli mahkemelerin bunlara karşı tamamen yetkisiz olması, halkın sıkıntısına tuz biber ekmektedir.

Amerikalılar, tepkiyi azaltmak umuduyla, *Kasım 1968'de, bir yerli yürütme* organının seçilmesine izin vermişlerdir. Ancak, bütün baskılarına rağmen, destekledikleri aday seçilememiş, seçilen aday ise adanın derhal boşaltılmasını ve Japonya'ya iadesini istemiştir. Gerçi iktidar, esas itibariyle, yine Amerikalıların elindedir. Fakat kendilerinin düzenledikleri bir seçimin vardığı bu sonuç, Amerikalıları olsun, onlara yardakçılık eden Japon yöneticilerini olsun, Okinava'yı resmi bir sorun haline getirmeye mecbur etmiştir.

II. A.B.D.'NİN DURUMU

Amerika'nın, böylesine önemli bir askeri üssü, yakın gelecekte tamamen terketmesi düşünülemez. Gerçi, kıtalararası füzelerle Alaska'dan itibaren Çin'e ulaşmak mümkündür. Ancak bu takdirde, füzelerin Sibirya'nın üstünden geçmesi zorunluğu vardır. Bunun ise Sovyetlerle yaratacağı problemler meydandadır. Kaldı ki, Güney Kore'deki veya Güney Vietnam'daki gibi, yaşamaları Amerikan varlığına bağlı olan kukla *rejimler*, Okinava'nın terkine şiddetle karşı koymaktadırlar.

Buna karşılık Amerika, bazı sebeplerden dolayı, adayı uzun vadede terketmesinin zorunlu olduğunu görmektedir. Bu sebeplerin ilki güvenlikle ilgilidir. Çin'in atom ve füze sanayiinin hızla geliştiği bilinmektedir. Ayrıca, bu yıl bitmeden, 9.500 km. menzilli füzelere sahip olacağı da tahmin edilmektedir. Bir savaş halinde, Çin'in burnunun dibinde bulunan bu kadar büyük bir yığınağın bir anda yok edilmesi ve Amerika'nın Uzak Doğu'daki askeri potansiyelinin tek bir darbeyle başının koparılması ihtimali vardır. Amerika, bu tehlikenin yanı sıra, bugün bir milyona erişmiş olan ada halkının tepkilerini de hesaba katmak zorundadır. Okina-

Doğudaki Kalesi : JAPONYA

valı işçilerin girişecekleri bir genel grev veya düzenli sabotaj hareketleri, üstleri tamamen işlemez hale getirebilir. Geçen Şubat ayında, sadece bir üste yapılan ve bir gün süren grev, yol açtığı kargaşalıkla bunu ispat etmiştir. Kısacası Amerika, sadece güvenlik bakımından da olsa, Okinava'nın askeri önemini azaltmak gereğini duymaktadır.

Ancak bunun, belki de daha önemli bir sebebi vardır. O da Amerikan Japon ilişkilerinin bugünkü durumudur. Japon halkı, Okinava meselesine artan bir ilgi göstermekte ve adanın anavatana iadesini ısrarla istemektedir. Amerika bu konuda tamamen olumsuz bir tutum takınırsa, aynen bizdeki Kıbrıs meselesinde olduğu gibi, Amerikan düşmanlığını kendi eliyle körüklemiş olacaktır. Geçen Ağustos ayında, Nixon'un Asya gezisi sırasında (bkz. EMEK, sayı : 8) Japonya'ya giden A.B.D. Dışişleri Bakanı William Rogers'in bir suikast atlatmış olması bu ihtimalin küçümsenemeyeceğini göstermiştir. Bundan başka, Amerika'nın Japonya ile önemli iktisadi bağları vardır ve bu alanda kendi çıkarları lehine değişiklikler yapmak istemektedir. Okinava'da biraz yumuşak davranarak, Japon Hükümeti'nden önemli tavizler koparabileceğini düşünmektedir. Nitekim, iş durumu bakımından Okinava meselesinde kararlı görünmek zorunda olan Japon Hükümeti, Ekim ayı içinde Amerika'ya yeni iktisadi tavizler vermek durumunda kalmıştır.

Sonuç olarak, yakın gelecekte, dünyanın bu kesimindeki Amerikan politikası şu hedeflere iyice yönelecektir :) Japon Hükümeti'ni, anayasayı çiğnemeye zorlayarak, atom denizaltılarının Japonya'daki kıyı üslerine kabulünü sağlamak; (A.B.D.'nin Japonya'da 147 tane üssü vardır.) 2) Okinava'nın askeri önemini yavaşça azaltmak; 3) Okinava'nın adım adım Japonya'ya iadesini sağlamak; 4) Buna karşılık, Japon Hükümeti'nden yeni iktisadi tavizler koparmak.

III. JAPONYA'NIN DURUMU

Bu önemli sorunlar karşısında, Japon Hükümeti, oldukça zor bir durumda kalmaktadır. Zira, hem egemen sınıflara hizmet etmek, hem Amerika'ya fazla itaatsizlik etmemek, hem de halka yaranmak durumundadır. Aksi takdirde, iktidarını muhafaza etmesi imkânsızlaşır.

Okinava ve Amerika ile ilişkiler konusunda, egemen sınıflar bölünmüş durumdadır. Japon militarizminin temsilcisi olan aşırı sağ, Okinava'nın bugünkü haliyle hemen Japonya'ya iadesini istemektedir. Bu kanadın amacı, Amerika ile ortak olarak bile olsa, Uzak Doğu'nun en muazzam atom üssünü eline geçirmek, ve böylece, iki dünya savaşı arasındaki maceracı emperyalist politikaya yeniden zemin hazırlamaktır. Bunlar, «Büyük Japonya» sevdasının mirasçısıdırlar.

Egemen sınıfların diğer bir bölümü ise, Okinava'nın askeri üs olarak tasfiyesinden yanadır. *Esas itibariyle tüccarların* ve kısmen de sanayicilerin teşkil ettiği bu bölüm, en yakın ve büyük pazar olan Çin *ile ilişkilerin geliştirilmesinden yanadır.* Okinava tehtidi durdukça, Çin'in kendilerine fazla yüz vermeyeceğini bilmektedirler. Bu bakımdan, militarizmin iyice terkedilmesini ve dünyanın barışçı yollarla sömürülmesini savunmaktadırlar.

Buna karşılık Amerika, yukarıda da belirtildiği gibi, Japonya'nın Batı Almanya tipi bir silâhlanmaya gitmesini ve iktisadi sömürüye daha çok açılmasını istemektedir. Amerika, kendisine rakip olmayacak kadar güçsüz, ama kendi askeri yükünü önemli ölçüde hafifletecek kadar da güçlü bir Japon silâhlanmasından yanadır. Ayrıca, Amerikan pazarına yönelen Japon ihracatının azaltılmasını, özellikle tekstil sanayii ürünleri akımının kısılmasını; buna karşılık Japon pazarının, başta otomobil sanayii olmak üzere, Amerikan yatırımlarına daha fazla açılmasını istemektedir. Japon sanayicilerinin, bu taleplere karşı koyduklarını söylemeye dahi gerek yoktur.

Bütün bu karşı baskılara maruz kalan Japon Hükümeti, bir de halkın hissiyatını okşamak ve sola koz vermemek durumundadır. Halkın en hassas olduğu konu, barış meselesidir. Atom tecrübelerini bizzat kendi canında ve kanında yaşamış olan Japon halkı, savaşa yol açabilecek her tedbire, ve dolayısıyla, silâhlanmaya şiddetle karşıdır. Hele atom silâhlarına karşı muazzam bir allerjisi vardır. Bundan başka, halk, Okinava meselesini milli bir dava olarak kabul etmekte ve adanın anavatana bağlanmasını hırsla savunmaktadır.

Savaştan beri Japonya'yı yönetmiş *olan gerici hükümetlerin sonuncusu olan* şimdiki Sato Hükümeti'nin başındaki dertler bunlardan da ibaret değildir. Haziran 1970'te, Japonya ile A.B.D. arasında 1960 yılında imzalanmış bulunan on yıllık güvenlik antlaşmasının süresi dolmaktadır. Taraflardan biri çekilme talebinde bulunmadığı takdirde antlaşma kendiliğinden devam edecektir. Japonya'daki antiemperyalist güçler bunu vesile ederek, antlaşmanın feshi için büyük bir kampanya açmışlardır. Sato Hükümeti'nin arzusu, antlaşmayı daha on yıl için resmen uzatmaktı. Ancak bunu yapabilmesinin şartı, parlementodan bu yolda bir kanun çıkarabilmesidir. Hükümet, tepkileri görünce gerilemiş ve antlaşmanın otomatik olarak uzamasıyla yetinmek zorunda kalmıştır. Bu durumda, Japonya'da ilerici bir hükümet iş başına gelirse, bir yıl önce haber vermek şartıyla güvenlik antlaşmasını feshedebilecektir.

Bütün efendilerini memnun etmek ve *aynı zamanda halkı fazla kızdırmamak* zorunda olan Japon Hükümeti'nin, yakın gelecekte, şu hedefleri sağlamaya çalışacağı tahmin edilebilir : 1) Başbakanın Kasım ayında A.B.D.'ye yapacağı seyahatte, Okivana üzerinde kısmi bir Japon egemenliği sağlamak; 2) Anayasayı ve antlaşmaları zorlayarak Japonya'yı sessizce ve ufak bir ölçüde atom silâhlarına açmak; 3) Güvenlik antlaşmasının kendiliğinden devamını sağlamak; 4) Amerika'ya vereceği iktisadi tavizleri asgaride tutmak; 5) Okinava başarısını abartarak halkın gözünü boyamak.

IV. SONUÇ

Emperyalizmin siyasetine damgasını vuran orman kanunu, A.B.D.'nin Japonya ile olan ilişkilerinde de hükmünü icra etmektedir. Emperyalistler, iki çelişik ihtiyaç içindedirler. Bir yandan, sosyalizme *ve az gelişmiş halklara karşı birleşmek* durumundadırlar. Öte yandan, gittikçe daralan sömürü alanlarını pay etmek için birbirlerini *ezmek zorundadırlar.* Amerika, Japonya'nın güçlenmesini, ama kendisine rakip olmamasını istemektedir. Oysa, güçlenmiş *bir Japon* burjuvazisinin, kendisine yeni yayılma alanları aramaması eşyanın tabiatına aykırıdır. Japonya ise, Amerika'nın, kendisini koruyacak kadar güçlü olmasını, ama bu gücünü Japon pazarında göstermemesini istemektedir. Oysa, sosyalist dünya ile boy ölçüşecek kadar güçlü kalacak bir Amerika'nın yüz milyonluk bir pazarı gönül rızasıyla terketmesi de eşyanın tabiatına aykırıdır. Kısacası, kurtlar, birbirlerini yiye yiye ortaklıklarını devam ettirmeye mahkûmdurlar.

Ne var ki, günümüzün büyük gerçeği bu tepişmelerin dışında oluşmaktadır. «Yeni Dünya», beş yüz yıl eskimiştir. Bugün artık, yeni dünyayı sosyalizm kurmaktadır. Egemenliği adım adım pekişen sosyalizm, bütün halklar için güçlü bir cazibe merkezidir. Japonya'daki büyük solcu nümayişler ve Amerikan emperyalizminin on binlerce genç tarafından sokaklarda lânetlenmesi, bunu açıkça göstermektedir. Japon kapitalizminin kaydettiği büyük gelişme, Japon halkına, ileri seviyede bir sosyalizm kurma imkânını vermiştir. Ancak bu eşikten girdiği gündür ki Japonya, içine sürüklendiği bu anlamsız tepişmeden kurtulabilecek ve özlediği sürekli barışa kavuşabilecektir.

KİTAP

C. E.

C. I. A. NEDİR?

Zaman zaman basınımızda C.I.A.'nın marifetleri hakkında haberler çıkar. Özellikle Komer'in kısa elçiliği, C.I.A.'dan daha sık bahsedilmesine yol açmıştır. Yine de, hangimiz, C.I.A. hakkında kesin *bir fikre sahip olduğumuzu iddia edebiliriz?* İşte bu bilgisizliğimizi, bir nebze gidermek umuduyla, Alain Guérin'in, **C.I.A. Nedir?** adlı kitabından (1) edindiğimiz bazı bilgileri burada sıralamayı yararlı bulduk.

C.I.A.'nın (Central Intelligence Agency - Merkezi İstihbarat Teşkilatı) baş amacı şudur : Amerikan kapitalizminin güvenliğini korumak ve gelişmesini sağlamak. *1947'de kabul edilen bir* kanunla kurulan bu teşkilat, o tarihten beri, bu amaca hizmet etmek için akla gelebilecek her vasıtayı kullanmıştır ve hâlâ kullanmaktadır. Türkiye'de iyi tanınan ünlü Amerikan fıkracısı Walter lippman, 1967 Şubat sonunda, New York Herald Tribune gazetesinde şunları yazmıştır : «(C.I.A.) İran ve Guatemala hükümetlerini devirdi. Bir yabancı devletin (Küba), Domuzlar Körfezinden işgalini örgütledi. Bir zamanlar, Fransa'da ve İtalya'da seçimlere para ile müdahale etti. Öğrencilerin, bilginlerin, gazetecilerin, Kilise mensuplarının, sendika yöneticilerinin *milletlerarası faaliyetlerini parayla* desteklendi - yabancı ülkelerde radyo ve magazin yayınları satın aldı.» (s. 27 - 28).

C.I.A.'nın siyasî müdahalelerinin son örneklerinden biri, solun gelişmesi karşısında iki yıl önce gerçekleştirilen Yunan askeri darbesidir. 9 Mart 1968'de, Norveç'li bir haftalık gazete olan Orientering'e verdiği mülakatta, eski Yunan başbakanının oğlu Andreas Papandreu şunları söylemiştir : «Papadopulos, başbakanlık mevkiini eline geçirmiş, herhalde ilk C.I.A. ajanıdır... (Koordinasyon bakanı) Makarezos da, birkaç yıldan beri, aktif bir C.I.A. ajanıdır.» (s. 91). C.I.A.'ya satılan hükûmet üyeleri Yunanlılardan ibaret değildir. Bir diğer örnek vermek gerekirse, geçen sene görevinden ayrılan Bolivya içişleri bakanı Antonio Arguedas'ın C.I.A. ajanı olduğunu itiraf ettiğini hatırlatalım. (s. 60). (Arguedas, Che Guevara'nın öldürülüşü sırasında bakandı).

Hükümet üyelerini dahi satın alabilen C.I.A.'nın, akla gelebilecek her görevliyi, kendi hizmetine almaya çalışacağı kolaylıkla tahmin edilebilir. Ancak C.I.A., resmî görevliler dışında, çok daha masum görünen çevreleri de kendi emellerine alet edebilmektedir. Örnek olarak, Mişigan Devlet Üniversitesi üyelerinin, Güney Vietnam'da, C.I.A.'nın faaliyetine yataklık etmeleri gösterilebilir. Nisan 1966'da, *Amerikan Ramparts dergisinin* açıkladığına göre, Mişigan Üniversitesi, bu faaliyetlerini yürütebilmeleri için C.I.A. ajanlarına akademik titrler vermeyi dahi kabul etmiş*tir!* Ve bu üniversite, Amerika'da bu bakımdan bir istisna değildir. (s. 116).

17 Şubat 1967 tarihli New York Times gazetesi şöyle bir haber vermiştir : «A.B.D.'daki bu tür örgütlerin en önemlisi olan Millî Talebe Birliği (United States National *Student Association* - U.S.N.S.A.), aşağı yukarı 1950'den beri ve geçen seneye kadar C.I.A.'dan para aldığını kabul etti.» (S. 124). Bu paralarla birçok milletlerarası öğrenci faaliyetinin finanse edildiği göz önüne getirilirse, C.I.A.'nın nerelere kadar parmağını soktuğu kolayca görülür.

Fakat C.I.A.'nın en korkunç hüneri bizzat işçi sendikalarına el atmasıdır. C.I.A.'nın eski bir yüksek kademe memuru olan Thomas W. Braden, teşkilatla arasının açılmasından sonra, basına bu konuda bazı bilgiler vermiştir. Braden, bu vesileyle, II. Dünya Harbinden sonra Fransa'nın ve İtalya'nın sosyalist rejimlere geçmesini önlemek için, bu memleketlerdeki solcu sendikalarla nasıl mücadele ettiğini anlatmış ve Fransa'nın en büyük solcu işçi konfederasyonu olan C.G.T.'nin (Confédération Générale du Travail - Genel İş Konfederasyonu), bazı sendikacılara C.I.A. parasıyla kurdurtulan F. O. (Forcè Ouriére - İşçi Gücü) aracılığıyla nasıl parçalatıldığını açıklamıştır. Braden ayrıca, Irving Brown, Walter Reut*her, Jay Lovestone gibi* en ünlü Amerikan sendikacılarının C.I.A.'dan para aldığını belirtmiştir. (s. 126 - 128).

Bu arada, yazarın işaret ettiği bir hususu Türkiye sendikacılarının dikkatine sunmak isteriz. Bilindiği gibi, Irving Brown, maskesi artık fazla yırtıldığı için sahneden çekilmiştir. Ancak onun rolünü şimdi kim oynamaktadır? Guérin, kendi istihbaratına dayanarak, yeni Irving *Brown'un*, Milletlerarası Maden *İşçileri* Federasyonu başkanı, İsviçre'li Adolphe Graedel olduğunu tahmin etmektedir. (s. 132).

C.I.A'nın, bundan başka, Amerikan dostu ülkelerin istihbarat teşkilatlarına da sızmış olduğu bilinmektedir. Fransa ve İtalya gibi devletlerin dahi kendilerini bu işgalden koruyamadıkları düşünülürse, daha önce basınımızda yayınlanan ve Türkiye'nin istihbarat teşkilatında Amerikan ajanlarının bulunduğunu belirten yayınların doğruluğundan şüphe etmek için sebep yoktur. Bu konuda, Le Monde'un muhabiri Jean *Planchais, 27 Mayıs 1968* tarihli gazetesinde şunları yazıyor : «A.B.D.-belki İngiliz teşkilatı hariç - müttefiklerinin istihbarat teşkilatlarını elinde tutuyor.» (s. 87).

Alain Guérin'in kitabından aktardığımız bu kısa bilgiler, *Amerikan emperyalizminin*, akla gelebilecek her çevrede casus edinebildiğini bize açıkça gösteriyor. Bu durumda, devrimcilerin, - her tarafta ajan keşfetme hastalığına kapılmamak şartıyla - daima uyanık bulunmaları gereği kendiliğinden meydana çıkıyor.

(1) Alain Guérin, **Qu'est-ce que la C.I.A.?**, Paris, Editions sociales, 1968.

EMEK * Onbeş Günlük Sosyalist Gazete *İki Haftada bir Pazartesi Günleri çıkar.* Sahibi : Şaban ERİK * Genel Yayın Müdürü : Sadun AREN * Yazı İşleri Müdürü Asuman Erdost * Yıl : 1 - Sayı : 14 - Fiyatı : 150 Kuruş - 3 Kasım 1969

Yönetim Yeri : Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir/ANKARA - Tel 17 05 76 * P.K. 276 Bakanlıklar/ANKARA * Abone Şartları : 13 Sayı : 12.5 TL., 26 Sayı : 25,— TL., 52 Sayı : 50,— TL. İLAN : Santimi 25,— TL. Yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir. Küçük yayın ilânları kelimesi 75 Kuruştur.

İstanbul Temsilciliği : S. Günay AKARSU Nuruosmaniye Cad. Benice Han - Cağaloğlu İstanbul * Telefon : 26 29 64 * İzmir Temsilciliği : Güner ELİÇİN, Akgerman Han 404 İZMİR * Tel : 24 986 * İstanbul Dağıtımı : Fuat BÜTE, Ankara Cad. 8 İstanbul * Tel : 27 89 49 * Dizgi ve Baskı : Baylan Basım ve Ciltevi